



Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania

www.econ.uni.torun.pl

Konferencja naukowa:

**Działalność innowacyjna
przedsiębiorstw w warunkach globalnych**

**Katedra Zarządzania
Rozwojem Przedsiębiorstwa**



Toruń, 19-20 kwietnia 2007 roku



Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Wdział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Katedra Zarządzania Rozwojem Przedsiębiorstwa

Konferencja naukowa:

**„DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA PRZEDSIĘBIORSTW
W WARUNKACH GLOBALNYCH”**

Materiały konferencyjne

Toruń, 19-20 kwietnia 2007

Miejsce konferencji:



Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Katedra Zarządzania Rozwojem Przedsiębiorstwa
ul. Gagarina 13a, 87-100 Toruń
tel. 056 611 48 98

Miejsce noclegu:



Hotel „Filmar”

ul. Grudziądzka 45, 87-100 Toruń
tel. 056 61 94 800 (recepcja)

PROGRAM KONFERENCJI

- **DZIEŃ 1** (czwartek) – 19 kwietnia 2007 roku

Sala Posiedzeń Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania

11.00-11.30 – Otwarcie konferencji

prof. dr hab. Włodzimierz Karaszewski

dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania

prof. dr hab. Jerzy Bogdanienko

kierownik Katedry Zarządzania Rozwojem Przedsiębiorstwa

11.30-13.30 – Sesja plenarna

(czas przewidywany na prezentację – 20 min.)

Przewodniczący – prof. dr hab. Stanisław Sudol

prof. dr hab. Andrzej P. Wiatrak

Zarządzanie wiedzą w przedsiębiorstwie – istota, zakres i korzyści

prof. dr hab. Bohdan Godziszewski

Stan zarządzania wiedzą w polskich przedsiębiorstwach – próba oceny

prof. dr hab. Anna Francik, prof. dr hab. Jan Targalski

Innowacyjność przedsiębiorstw regionu południowego

prof. dr hab. Bogdan Nogalski, dr Jarosław Karpacz

Aktywność inwestycyjna małych przedsiębiorstw – ujęcie regionalne

prof. dr hab. Andrzej Pomykański

Innowacyjność przedsiębiorstw a sieciowe zarządzanie organizacjami w regionie

prof. dr hab. Krystyna Poznańska

Twórcza destrukcja w warunkach globalizacji a innowacje przedsiębiorstw

13.30-14.30 – Przerwa obiadowa

14.30-18.00 – Obrady w sesjach

Sala Posiedzeń Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania

14.30-16.00 – Sesja I – Globalne uwarunkowania działalności innowacyjnej
(czas przewidywany na prezentację – 10 min.)

Przewodniczący – prof. dr hab. Lucjan Czechowski

dr Beata Glinka, dr Jacek Pasieczny

Společne uwarunkowania innowacyjności – wybrane aspekty

dr Katarzyna Kozioł

Innowacyjność sektorowa przemysłu w Unii Europejskiej

dr Marek Szajt

Determinanty wzrostu poziomu innowacyjności w Polsce na tle innych państw europejskich

mgr Monika Kujawka, mgr Małgorzata Szalucka

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne jako forma transferu technologii i innowacji

dr Dariusz Nowak

Kooperacja i jej wpływ na innowacyjność dostawców na rynku przemysłowym

dr Aleksandra Laskowska-Rutkowska

Architektura łańcucha dostaw sterowanego innowacjami

Dyskusja

16.00-16.30 – Przerwa na kawę

16.30-18.00 – Sesja III – Wiedza i innowacje w rozwoju przedsiębiorstw
(czas przewidywany na prezentację – 10 min.)

Przewodniczący – prof. dr hab. Edward Stawasz

prof. dr hab. Lucjan Czechowski, prof. dr hab. Anna Górczyńska

Stymulowanie innowacji przedsiębiorstw na przykładzie Pomorskiego Parku Naukowo-Technologicznego w Gdyni

dr Monika Kondratiuk-Nierodzińska

Dyfuzja technologii a innowacyjność przedsiębiorstw na przykładzie Podlasia

dr Jakub Brdulak

Współpraca między uczelniami a sektorem przedsiębiorstw na przykładzie współpracy między firmą Schenker a SGH

prof. dr hab. inż. Hanna Mizgajska, mgr inż. Łukasz Wściubiak

Wybrane aspekty aktywności innowacyjnej małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) sektora *high-tech*

dr Maciej Zastempowski

Ukryte źródła innowacyjności przedsiębiorstw

dr Sebastian Bakalarczyk

Wykorzystanie innowacji bankowych przez przedsiębiorstwa w świetle badań

mgr Svetlana Gudkova

Wiedza a rozwój małych przedsiębiorstw

Dyskusja

14.30-18.00 – Obrady w sesjach

Sala 58-59 („Mała” Sala Posiedzeń Rady WNEiZ)

14.30-16.00 – Sesja II – Innowacje a konkurencyjność
(czas przewidywany na prezentację – 10 min.)

Przewodniczący – prof. dr hab. Jan Targalski

prof. dr hab. Edward Stawasz

Innowacyjność MSP a możliwość tworzenia nowych miejsc pracy

mgr Maria Kola

Finansowanie innowacji ze środków pomocowych UE a konkurencyjność małych i średnich przedsiębiorstw

dr Przemysław Pomykański

Zmiany w finansowaniu działalności B+R w przedsiębiorstwach

dr inż. Jerzy Szkutnik

Innowacyjność w tworzeniu przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa dystrybucji energii elektrycznej

dr Aneta Szóstek

Restrukturyzacja w budowaniu przewagi konkurencyjnej

dr Magdalena Rosińska

Kapitał ludzki podstawą budowania przewagi konkurencyjnej współczesnego przedsiębiorstwa

Dyskusja

16.00-16.30 – Przerwa na kawę

16.30-18.00 – Sesja IV – Innowacje w gospodarce Polski
(czas przewidywany na prezentację – 10 min.)

Przewodniczący – prof. dr hab. Małgorzata Juchniewicz

dr Lechosław Cichowski

Szanse i zagrożenia rozwoju innowacji w Polsce

dr inż. Dariusz Dąbrowski

Antecedencje efektów działalności innowacyjnej działów krajowego przemysłu

dr Anna Kłopotek

Finansowanie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w Polsce

mgr Karolina Sadowska

Wybrane instrumenty wsparcia innowacyjności polskich przedsiębiorstw w latach 2007-2013

dr Ewelina Wiśniewska

Private equity i *venture capital* jako źródła finansowania przedsięwzięć innowacyjnych w Polsce

mgr Paweł Szameta

Fundusze *seed capital* stymulatorem rozwoju przedsiębiorstw innowacyjnych

Dyskusja

▪ **DZIEŃ 2** (piątek) – 20 kwietnia 2007 roku

10.00-17.00 – Obrady w sesjach

Sala Posiedzeń Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania

10.00-12.00 – Sesja I – Globalne uwarunkowania działalności innowacyjnej
(czas przewidywany na prezentację – 10 min.)

Przewodniczący – prof. dr hab. Robert Ciborowski

prof. dr hab. Andrzej H. Jasiński

Narodowy system innowacji w Polsce wobec wyzwań integracyjnych

prof. dr hab. Małgorzata Juchniewicz

Powiązania przedsiębiorstw z innymi podmiotami w procesie innowacyjnym

mgr Karolina Długolecka

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne i alianse strategiczne jako źródło innowacyjności przedsiębiorstw w warunkach gospodarki globalnej

mgr Aleksandra B. Prachowska

Znaczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych dla transferu technologii do Polski na tle rosnącej konkurencji ze strony nowych członków Unii Europejskiej

dr Aranka Ignasiak-Szulc

Wsparcie na rzecz internacjonalizacji i innowacyjności MSP oferowane przez samorząd terytorialny w wybranych państwach

dr Iwona Sobczak

Przykłady usprawnień w zakresie logistyki w przedsiębiorstwach

mgr Krzysztof Grochowski

Procesy innowacyjne w systemach zarządzania jako czynnik rozwoju przedsiębiorstw usług logistycznych

Dyskusja

12.00-12.30 – Przerwa na kawę

12.30-13.30 – Sesja III – Wiedza i innowacje w rozwoju przedsiębiorstw
(czas przewidywany na prezentację – 10 min.)

Przewodniczący – prof. dr hab. Anna Górczyńska

dr hab. inż. Wiesław Matwiejczuk, dr inż. Tomasz Matwiejczuk

Aktywność innowacyjna przedsiębiorstw budowlanych

prof. dr hab. Mariusz Bratnicki, mgr Bartłomiej J. Gabryś

Czas i przedsiębiorczość organizacyjna w gospodarce opartej na wiedzy

dr Zbigniew Pastuszak

Luka e-technologiczna i luka e-organizacyjna w polskich przedsiębiorstwach

dr Wanda Pełka

Struktura finansowania innowacji w Polsce – problem luki kapitałowej

dr Krzysztof Janasz

Ryzyko w przedsięwzięciach innowacyjnych

dr Dariusz Piotrowski

I-REITs – innowacja na rynku finansowania nieruchomości

dr Małgorzata Mikita

Private equity/venture capital jako źródła finansowania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w Polsce

Dyskusja

13.30-14.30 – Przerwa obiadowa

14.30-17.00 – Sesja V – Zarządzanie wiedzą i kapitałem intelektualnym
(czas przewidywany na prezentację – 10 min.)

Przewodniczący – prof. dr hab. Hanna Mizgajska

dr Ryszard Jankowiak

Zarządzanie wiedzą a innowacyjność w systemach zarządzania jakością współczesnego przedsiębiorstwa

dr Aldona Glińska-Noweś

Stan zasobów wiedzy w polskich przedsiębiorstwach w świetle badań empirycznych

dr Monika Chodorek, mgr Małgorzata Baran

Rola klastra w procesie zarządzania wiedzą

dr Marcin Kuzel

Korporacje transnarodowe w procesie dyfuzji wiedzy i umiejętności

mgr Katarzyna Grunwald

Kierunki eliminacji dysfunkcji transferu wiedzy

mgr inż. Anna M. Trzaskowska-Bogusz

Koncepcja pomiaru zdolności do uczenia się szkół wyższych

dr Piotr Wróbel, mgr Małgorzata Wojnarowska

Problemy zarządzania wiedzą na publicznej uczelni ekonomicznej

Dyskusja

10.00-17.00 – Obrady w sesjach

Sala 58-59 („Mała” Sala Posiedzeń Rady WNEiZ)

10.00-12.00 – Sesja II – Innowacje a konkurencyjność
(czas przewidywany na prezentację – 10 min.)

Przewodniczący – prof. dr hab. Piotr Niedzielski

prof. dr hab. Czesław Glinkowski, dr Dariusz Nowak

Przedsiębiorczość samorządów w tworzeniu i realizacji celów strategicznych gminy na przykładzie Koźminka Wielkopolskiego

dr Wojciech Dyduch

Innowacyjność organizacji – istota, pomiar i powiązanie z efektywnością

mgr Bożena Kalinowska

Procesy innowacyjne a zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw

mgr Katarzyna Szopik

Działalność badawczo-rozwojowa i innowacyjna w aspekcie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw

prof. dr hab. Bogdan Nogalski, dr Agnieszka Szpitter

Innowacje marketingowe jako narzędzia poprawy pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstwa

mgr Mariusz Czupich

Infrastruktura wsparcia przedsiębiorczości akademickiej i jej rola w podnoszeniu konkurencyjności regionu

Dyskusja

12.00-12.30 – Przerwa na kawę

12.30-14.30 – Sesja IV – Innowacje w gospodarce Polski
(czas przewidywany na prezentację – 10 min.)

Przewodniczący – prof. dr hab. Andrzej H. Jasiński

prof. dr hab. Robert Ciborowski

Źródła transferu technologii w regionie peryferyjnym. Przykład Polski północno-wschodniej

dr inż. Marzena Grzesiak

Innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw kooperujących z przemysłem okrętowym

mgr Aleksandra Kolemba

Innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w 2000 i 2004 roku

dr Arkadiusz Świadek

Technologia i przestrzeń a problem innowacyjności przemysłu w regionach polskich

prof. dr hab. Piotr Niedzielski, dr Wojciech Downar, mgr Katarzyna Rychlik

Innowacyjność sektora gospodarki morskiej w regionie zachodniopomorskim – stan obecny i perspektywy na przyszłość

dr Marzena Piotrowska-Trybull

Wsparcie innowacyjności regionu przez samorzady terytorialne w województwie kujawsko-pomorskim

dr Barbara Grzybowska

Innowacje w przedsiębiorstwach województwa warmińsko-mazurskiego – doświadczenia i plany

Dyskusja

14.30-15.30 – Przerwa obiadowa

15.30-17.00 – Sesja VI – Zarządzanie technologią w przedsiębiorstwach
(czas przewidywany na prezentację – 10 min.)

Przewodniczący – prof. dr hab. Anna Francik

prof. dr hab. Stanisław Kasiewicz, dr Waldemar Rogowski

Czy można dokonać przełomu w ocenie opłacalności projektów w obszarze IT?

dr inż. Remigiusz Kozłowski

Zarządzanie rozwojem technologii w przedsiębiorstwach telekomunikacji stacjonarnej

dr Joanna Wiśniewska

Determinanty procesów absorpcji technologii w bankach komercyjnych w Polsce

dr Michał M. Polasik, mgr Krzysztof Maciejewski

Rozwój rynku detalicznych instrumentów płatniczych stosowanych w transakcjach internetowych

mgr Tomasz Koźliński

Współpraca przedsiębiorstw z bankami w obszarze systemu płatniczego w 2006 roku w Polsce – wyniki ogólnopolskiego badania ankietowego

mgr Robert Klepacz, mgr Tomasz Koźliński, mgr Damian Walczak

Wykorzystanie usług płatniczych przez masowych wierzycieli w Polsce w 2006 roku

Dyskusja

17.00-17.15 Zakończenie i podsumowanie konferencji – **Sala Posiedzeń Rady Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania**

DZIEŃ 1

11.30-13.30 SESJA PLENARNA

prof. dr hab. Andrzej Piotr Wiatrak

Zakład Organizacji i Metod Pracy Kierowniczej
Wydział Zarządzania
Uniwersytet Warszawski

ZARZĄDZANIE WIEDZĄ W PRZEDSIĘBIORSTWIE – ISTOTA, ZAKRES I KORZYŚCI

Zarządzanie wiedzą obejmuje całe przedsiębiorstwo i poszczególne jego procesy, które są zorientowane na wykorzystaniu wiedzy oraz porządkowaniu jego struktur i działań dla realizacji założonych celów zgodnie z przyjętą strategią i wynikającymi z niej programami operacyjnymi. Wszystkie rodzaje wiedzy są potrzebne, aby mieć podstawy do analizowania występującej sytuacji, przygotowania zmian i strategii rozwojowych. Poszczególne rodzaje wiedzy są przydatne zarówno w procesie określania celów, podejmowania decyzji i planowania, jak i w procesie organizowania, wdrażania, kierowania zmianami i kontrolowania. Nie uwzględnianie wszystkich rodzajów wiedzy powoduje, że podstawy podejmowania decyzji są niepełne i nie zapewniają możliwej efektywności działania. W praktyce ostateczny sposób ujęcia istoty i zadań zarządzania wiedzą w organizacji zależy od tego jak jest rozumiana wiedza w przedsiębiorstwie i czy wykorzystuje się ją w procesie zarządzania.

Wiedza, zasób niematerialny przedsiębiorstwa, daje możliwość wprowadzenia innowacji, wykreowania nowych wartości w firmie oraz wzrostu efektywności pracy. Zarządzanie wiedzą umożliwia przedsiębiorstwu stworzenie skutecznego systemu zarządzania oraz wzrostu konkurencyjności poprzez jej pozyskiwanie i rozwijanie oraz wprowadzanie innowacji i nowych produktów. Ponadto należy uwzględnić wzbogacenie wiedzy pracowników i poszerzenie ich zakresu kompetencji, w tym dotyczących współpracy z klientami. Wymienione zagadnienia stanowią najważniejsze korzyści dla przedsiębiorstw. Zadaniem dla przedsiębiorstw jest stworzenie takiej polityki, która umożliwiałaby pozyskiwanie, przekształcanie oraz wykorzystywanie wiedzy w warunkach zmieniającego się otoczenia, zwłaszcza mikrootoczenia. Jeżeli przedsiębiorstwu nie uda się wypracować własnych systemów pozyskiwania i badania informacji, które napływają do niego z otoczenia, oraz nie będzie potrafiło przekształcić jej na potrzebną mu wiedzę, wówczas może stracić dotychczasową pozycję rynkową. Ważny jest tutaj również czas tych zmian. W związku z tym należy stworzyć procedury wykorzystania wiedzy i systemy zarządzania, które pozwolą przekształcić przedsiębiorstwo w organizację oparte na wiedzy.

prof. UMK, dr hab. Bohdan Godziszewski

Katedra Podstawowych Problemów Zarządzania
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

STAN ZARZĄDZANIA WIEDZĄ W POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTWACH – PRÓBA OCENY

Celem opracowania jest próba oceny stanu zarządzania wiedzą w polskich przedsiębiorstwach. Ocenie poddane zostały wszystkie zasadnicze obszary zarządzania wiedzą, a więc zasoby posiadanej wiedzy, dyfuzja wiedzy jej kreowanie, wykorzystanie oraz ochrona w przedsiębiorstwach. Identyfikacja czynników warunkujących działania w poszczególnych obszarach zarządzania wiedzą stanowi podstawę dla rekomendacji dotyczących doskonalenie powyższych działań.

prof. AE, dr hab. Anna Francik

prof. AE, dr hab. Jan Targalski

Katedra Przedsiębiorczości i Innowacji
Wydział Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych
Akademia Ekonomiczna w Krakowie

INNOWACYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW REGIONU POŁUDNIOWEGO

Współczesna gospodarka poszukuje źródeł, czynników, mechanizmów i strategii rozwoju. Strategia lizbońska przyjęta przez kraje Unii Europejskiej przyjęła za swój cel uzyskanie przewagi konkurencyjnej Europy nad Stanami Zjednoczonymi. Warunkiem uzyskania takiej przewagi jest podniesienie poziomu innowacyjności gospodarek i regionów, przygotowanie społeczeństwa opartego na wiedzy, wspomaganie procesów rozwoju przedsiębiorczości i nowoczesnego zarządzania. Wszystkie te procesy i zjawiska społeczno-gospodarcze są powiązane i powinny być badane z uwzględnieniem ich wzajemnych interakcji

Podział regionalny kraju, przyjmujący przewagę dużych regionów (analogicznie jak w innych krajach europejskich), powoduje potrzebę nowego ujęcia i oceny poziomu innowacyjności przedsiębiorstw w poszczególnych regionach. Referat zaprezentuje syntezę wyników badań empirycznych, oceniających poziom i uwarunkowania innowacyjności przedsiębiorstw Małopolski i Śląska.

W badanym regionie, obok ogólnych ocen poziomu gospodarki, kultury i innowacyjności, poszukiwano przyczyn innowacyjności przedsiębiorstw. Analiza wyników ankiety rozсланej do przedsiębiorstw pozwoliła na ustalenie czynników hamujących i wspomagających procesy innowacyjne na tym terenie. Ocena obu województw dała asumpt do uzasadnienia sensu połączenia się w region statystyczny, zgodnie z propozycjami unijnymi.

prof. dr hab. Bogdan Nogalski

Instytut Organizacji i Zarządzania
Uniwersytet Gdański

dr Anna Wójcik – Karpacz

dr Jarosław Karpacz

Akademia Świętokrzyska w Kielcach

AKTYWNOŚĆ INNOWACYJNA MAŁYCH PRZEDSIĘBIORCÓW - UJĘCIE REGIONALNE

Opracowanie ma na celu wskazanie czynników warunkujących nastawienie przedsiębiorców prowadzących małe przedsiębiorstwa wobec innowacji. Ponadto stanowi próbę określenia roli, jaką odgrywa w tych organizacjach wiedza widziana jako jeden z podstawowych czynników napędowych procesu kreowania i wraźnia innowacji. Wątki teoretyczne niniejszego opracowania znajdują swą podbudowę w warstwie empirycznej, którą stanowią wyniki badań przeprowadzonych wśród przedsiębiorców regionu świętokrzyskiego. Dlatego też podjęty problem został przedstawiony w ujęciu regionalnym.

prof. dr hab. Andrzej Pomykański

Katedra Innowacji i Marketingu
Wydział Organizacji i Zarządzania
Politechnika Łódzka

INNOWACYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW A SIECIOWE ZARZĄDZANIE ORGANIZACJAMI W REGIONIE

Innowacyjność w prowadzonych rozważaniach jest ujmowana jako zdolność organizacji do stałego poszukiwania, wdrażania i upowszechniania innowacji. Innowacje wdrażane przez przedsiębiorstwa działające na poszczególnych rynkach, są wynikiem wspólnego, dynamicznego procesu, w którym uczestniczą różne jednostki tworzące pewną sieć relacji o efekcie synergetycznym. Badania wykazują znaczny wzrost innowacyjności wśród przedsiębiorstw w różnych sieciach badawczych. Autor podejmuje próbę określenia występujących zależności – efektów synergetycznych – pomiędzy innowacyjnością przedsiębiorstw a sieciowym zarządzaniem organizacjami w regionie.

prof. SGH, dr hab. Krystyna Poznańska

Katedra Zarządzania Innowacjami
Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

TWÓRCZA DESTRUKCJA W WARUNKACH GLOBALIZACJI A INNOWACJE PRZEDSIĘBIORSTW

„Twórcza destrukcja” określana przez J. Schumpetera jako konkurencja innowacyjna skłania producentów do wprowadzania na rynek nowych produktów, nowych technologii, oraz innych kombinacji czynników produkcji, czemu towarzyszy z jednej strony powstawanie i rozwój nowych gałęzi a z drugiej strony niszczenie już istniejących produktów, przedsiębiorstw i starych gałęzi produkcji. W rezultacie funkcjonowanie rynku uzależnione jest od konkurencji innowacyjnej. Tak rozumiana „twórcza destrukcja” przejawia się w wielu aspektach życia gospodarczego, politycznego, społecznego i innych. Przejawy te różnią się co do zakresu, skali, jak też skutków, zarówno pozytywnych, jak i negatywnych. Założenia schumpeterowskiej „twórczej destrukcji” są również adekwatne w warunkach globalizacji.

Globalizacja prowadzi do powstania korporacji transnarodowych, które ze względu na swój potencjał ekonomiczno-finansowy strategię globalne, prowadząc do ujednoczenia produktów, technik, technologii. Z drugiej zaś strony wykorzystują możliwość osiągnięcia przewagi konkurencyjnej przez dzięki wprowadzaniu innowacji. Korporacje te posiadając olbrzymi własny potencjał finansowy mogą prowadzić na szeroką skalę pracę badawczo-rozwojową, nieporównywalną ze skalą w małych i średnich przedsiębiorstwach. Niejednokrotnie korporacje te strategię globalne, przenoszą lub budują swoje fabryki, biura projektowe, centra badawczo-rozwojowe w innych krajach, wytwarzają nowe produkty (usługi), jednocześnie niszcząc lokalnych producentów i ich wytwory, a niekiedy całe sektory. Nawiązując do teorii schumpeterowskiej korporacje te opierają swoją działalność na innowacjach, które wykorzystywane są one w znacznie szerszej skali niż jednego kraju.

Skutki „twórczej destrukcji” są szczególnie dotkliwie dla krajów goszczących korporacje transnarodowe. W referacie przedstawiono niekorzystną pozycję polskich przedsiębiorstw. Określono również działania, które mogą prowadzić do poprawy pozycji konkurencyjnej tych przedsiębiorstw, między innymi formy współpracy w dziedzinie innowacji. Współpraca taka może przebierać takie formy, jak np. alianse strategiczne, sieci przedsiębiorstw, sieci z klientami czy dostawcami, itp. Szczególne miejsce wśród form współpracy odgrywają obecnie sieci innowacyjne. Wskazano na zalety i celowość włączania się w sieci innowacyjne przez polskie przedsiębiorstwa.

14.30-16.00 SESJA I

GLOBALNE UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ

dr Beata Glinka

Zakład Teorii i Metod Organizacji
Wydział Zarządzania
Uniwersytet Warszawski

dr Jacek Pasieczny

Zakład Innowacji Organizacyjnych
Wydział Zarządzania
Uniwersytet Warszawski

SPOŁECZNY KONTEKST INNOWACYJNOŚCI – WYBRANE ASPEKTY

Przedsiębiorczość i innowacyjność uznawane są powszechnie za motory rozwoju gospodarczego. Innowacje są jednym z głównych czynników wyznaczających konkurencyjność gospodarki i determinujących pozycję rynkową pojedynczych organizacji. Polska nieodmiennie zajmuje odległe pozycje w międzynarodowych rankingach innowacyjności. Badania autorów wskazują też, że w innowacyjności nie zawsze upatruje się źródeł sukcesów firmy¹. Autorzy zadają w związku z tym pytanie, jakie są uwarunkowania innowacyjności w Polsce, w szczególności te związane ze sferą społeczno-kulturową. Wśród wpływających na „klimat innowacyjny” czynników autorzy wymieniają wartości kulturowe, tradycje historyczne, uwarunkowania ekonomiczno – prawne, system edukacyjny oraz media. W artykule szczegółowo scharakteryzowane są te ostatnie. Autorzy przywołują wyniki prowadzonych przez siebie badań telewizji i prasy i podkreślają, że tworzenie, powielanie i propagowanie negatywnych stereotypów dotyczących gospodarki przeważa nad promowaniem wzorców pozytywnych. Taka sytuacja negatywnie wpływa na społeczny klimat, w którym podejmowane są przedsiębiorcze i innowacyjne działania. Stanowi to, w opinii autorów, jeden z czynników utrwalających stosunkowo niski poziom innowacyjności.

dr Katarzyna Koziol

Zakład Zarządzania Przedsiębiorstwem
Instytut Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw
Uniwersytet Szczeciński

INNOWACYJNOŚĆ SEKTOROWA PRZEMYSŁU W UNII EUROPEJSKIEJ

Na obecny stan innowacyjności firm mają wpływ zaniedbania inwestycji w badania i rozwój przez całe lata 90. XX, które doprowadziły do tego, że Polska zajmuje jedno z ostatnich

¹ Badani polscy studenci zarządzania spontanicznie wymieniali ten czynnik znacznie rzadziej niż np. studenci amerykańscy.

miejsce wśród państw Unii Europejskiej w rankingu innowacyjności. Nasz kraj dzieli coraz większy dystans do państw członkowskich Unii. Lata zaniechań inwestycji w rozwój technologiczny, deklaracyjnych obietnic i postulatów zawartych w dokumentach rządowych ujawniają się po latach.

Badania Komisji Europejskiej (SII 2005) ustaliły, że europejskie kraje można podzielić na cztery grupy. Pierwsza grupa – „liderzy innowacyjności” to Szwajcaria, Finlandia, Szwecja, Dania i Niemcy. Francja, Luksemburg, Irlandia, Wielka Brytania, Holandia, Belgia, Austria, Norwegia, Włochy i Islandia należą do grupy „państw średnich”. „Kraje goniące” Unię to Słowenia, Węgry, Portugalia, Czechy, Litwa, Łotwa, Grecja, Cypr i Malta. Ostatnią grupę „krajów tracących grunt pod nogami” tworzą Estonia, Hiszpania, Bułgaria, Polska, Słowacja, Rumunia i Turcja.

Rozwój przedsiębiorstw wysokiej technologii jest jednym z głównych czynników rozwoju całej gospodarki, trwałego wzrostu, a także przyczynia się do powstania gospodarki opartej na wiedzy (GOW).

Można zauważyć różnice między przemysłem wysokiej technologii w nowych i „starych” państwach Unii. Wśród nowych członków Unii (Estonia, Słowacja, Słowenia, Litwa, Czechy, Węgry) wzrosło zatrudnienie w przemyśle wysokich technologii, gdyż w tych państwach firmy wysokich technologii wchodzi na drogę rozwoju. W krajach wysoko rozwiniętych („starych” członkach Unii) generalnie spada zatrudnienie w przemyśle wysokich technologii, jak i w przemyśle ogółem, co jest zgodne z oczekiwanym kierunkiem przekształceń w strukturze produkcji i gospodarki oraz w strukturze zatrudnienia przy przechodzeniu do gospodarki opartej na wiedzy.

dr Marek Szajt

Katedra Ekonometrii i Statystyki
Wydział Zarządzania
Politechnika Częstochowska

DETERMINANTY WZROSTU POZIOMU INNOWACYJNOŚCI W POLSCE NA TLE INNYCH PAŃSTW EUROPEJSKICH

Jednym z coraz częściej pojawiających się tematów związanych z rozwojem gospodarczym państw jest poziom innowacyjności. Zgodnie z teorią ekonomii, jest on jednym z głównych bodźców dla tego rozwoju. Z kolei jako determinanty rozwoju innowacyjności wymienia się zazwyczaj zasoby kadry sektora B+R oraz nakłady na tego typu działalność.

Praca zawiera analizę statystyczną sytuacji sektora B+R w Polsce oraz innych państwach Unii Europejskiej. Wykorzystując odpowiednie narzędzia badawcze wskazuje się na istniejące różnice i podobieństwa w prowadzonej polityce innowacyjnej. Podjęta została również próba budowy modelu innowacyjności dla Europy w ujęciu przestrzenno - czasowym.

Przystępując do budowy modelu przyjęto następujące założenia:

1. Aktywność innowacyjna może być mierzona liczbą patentów zgłaszanych przez rezydentów na terenie danego państwa.
2. Aktywność innowacyjna w państwach europejskich ma podobny charakter i jest determinowana poprzez:
 - wydatki na działalność B+R,
 - transfer wiedzy w postaci patentów zgłoszonych przez nie rezydentów,

- zasoby kadry naukowo badawczej zatrudnionej w sektorze B+R,

3. Wydatki na działalność B+R są funkcją wzrostu gospodarczego (również w długim okresie czasu).

4. Zwiększenie udziału sektora przedsiębiorstw w finansowaniu działalności B+R wpływa pozytywnie na kształtowanie się aktywności innowacyjnej.

Próba badawcza zawiera niezbilansowane dane przestrzenno czasowe pochodzące z OECD, GUS, EUROSTATU i WIPO. Wykorzystanie modelu przestrzenno – czasowego umożliwia modelowanie badanego zjawiska nawet w przypadku bardzo krótkich szeregów danych dla poszczególnych państw.

Zastosowany model dzięki dekompozycji wyrazu wolnego umożliwia wysnuwanie wniosków o charakterze ogólnym i szczegółowym. Otrzymane narzędzie umożliwia przeprowadzanie symulacji oraz krótkookresowych prognoz zmian innowacyjności. Dzięki zastosowaniu odpowiednich metod symulacje te mogą być przeprowadzane indywidualnie dla poszczególnych państw.

mgr Monika Kujawka
mgr Małgorzata Szalucka

Katedra Inwestycji i Nieruchomości
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE JAKO FORMA TRANSFERU TECHNOLOGII I INNOWACJI

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne należą do podstawowych form międzynarodowych przepływów kapitałowych i nabierają coraz większego znaczenia. Są jednym z najbardziej dynamicznych elementów we współczesnej gospodarce światowej. Traktuje się je obecnie jako najkorzystniejszą formę międzynarodowych przepływów kapitałowych oraz finansowania procesów restrukturyzacyjnych i rozwojowych.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne postrzegane są jako niezwykle istotny kanał przepływu nowych technologii, procesów organizacyjnych oraz umiejętności menedżerskich, które zarówno w sposób bezpośredni, jak i pośredni mogą stymulować kreowanie innowacyjności. Przyczyniają się tym samym do podnoszenia konkurencyjności poszczególnych przedsiębiorstw i krajów, gdyż technologie i działalność innowacyjna mają fundamentalne znaczenie dla przebiegu procesów gospodarczych. Z punktu widzenia przedsiębiorstw stanowią istotne narzędzie poprawy pozycji konkurencyjnej i kluczowy czynnik rozwoju. Z kolei na poziomie gospodarki narodowej technologia jest jednym z kluczowych czynników rozwoju gospodarczego krajów.

Celem artykułu jest przedstawienie bezpośrednich inwestycji zagranicznych jako jednego z ważniejszych kanałów transferu technologii i innowacji.

dr Dariusz Nowak

Katedra Ekonomiki Produkcji
Wydział Zarządzania
Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

KOOPERACJA I JEJ WPLYW NA INNOWACYJNOŚĆ DOSTAWCÓW NA RYNKU PRZEMYSŁOWYM

Jednym z podstawowych czynników wpływających na konkurencyjność i efektywność działania przedsiębiorstw działających w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw na rynkach dóbr przemysłowych jest kooperacja z dużym przemysłem. Przyczynia się ona do wzrostu wartości firm, zwłaszcza w przypadku jej trwałego charakteru. Pozycję dominującą w tego rodzaju współpracy posiadają zazwyczaj przedsiębiorstwa duże [kooperant bierny], które wyznaczają zakres i kierunki działania. Kooperanci czynni, a więc tacy którzy realizują zlecenia produkcyjno-usługowe muszą umiejętnie przystosowywać się do nowych warunków gry rynkowej poprzez podejmowanie całego szeregu działań, których zadaniem jest zaspokojenie coraz wyższych wymagań kooperanta biernego. Działania te mogą polegać na wprowadzaniu nowych technik wytwarzania, nowych produktów czy modyfikacji istniejących wyrobów, nowych projektów czy idei a także tworzeniu całych struktur, których jedynym i wyłącznym zadaniem jest obsługa dominującego partnera. Podejmowanie tego rodzaju wyzwań inwestycyjnych, które przybierają zarówno charakter techniczny, produktowy jak i organizacyjny składają się na innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw.

Dane statystyczne wskazują na fakt, że innowacyjność małych i średnich firm jest na bardzo niskim poziomie. W latach 2002-2004 kształtowała się w Polsce na poziomie 25,9% ogółu przedsiębiorstw, przy czym w zakresie przedsiębiorstw małych współczynnik ten wynosił tylko 17,7% a w przedsiębiorstwach średnich 40,6%. Wielkopolska pod względem wprowadzanych innowacji znacznie odbiega od średniej krajowej. Tylko 13% przedsiębiorstw małych i 35,7% przedsiębiorstw średnich wprowadziło nowe rozwiązania. Charakterystyka ta jest sprzeczna z ogólnym wizerunkiem i pozycją tych przedsiębiorstw, które postrzegane są jako nowoczesne, prężnie działające firmy o dużym potencjale rozwojowym. Celem opracowania będzie ukazanie struktury klientów jednego z dużych przedsiębiorstw z Wielkopolski funkcjonującego na rynku przemysłowym. Badaniu podlegać będzie ich potencjał, skłonność innowacyjna oraz zakres dokonanych zmian w ostatnich latach.

dr Aleksandra Laskowska-Rutkowska

Katedra Zarządzania Innowacjami
Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

ARCHITEKTURA ŁAŃCUCHA DOSTAW STEROWANEGO INNOWACJAMI

W warunkach gospodarki globalnej receptą na przetrwanie i osiągnięcie przewagi konkurencyjnej stała się kooperacja w ramach form wykraczających poza granice pojedynczych przedsiębiorstw. Łańcuchy dostaw - będące jedną form kooperacji sieciowej - stanowią materializację idei współpracy ponad granicami firm. Uzasadnienie ich egzystencji stanowi stworzenie nowej i atrakcyjnej dla finalnych nabywców propozycji wartości, wyróżniającej je

spośród konkurencji. Koncentracja zasobów i umiejętności wielu firm stwarza możliwości nieosiągalne dla pojedynczych przedsiębiorstw. Na propozycję wartości oferowaną przez poszczególne łańcuchy dostaw istotnie wpływa ich architektura. Od niej zależy czy produkt dotrze do odbiorcy szybko i po rozsądnych kosztach. Architektura łańcucha dostaw przesądza także o jego elastyczności – czyli zdolności do reagowania na zmieniające się oczekiwania klientów oraz pozostałe uwarunkowania zewnętrzne. Elastyczny, efektywny i racjonalnie funkcjonujący łańcuch dostaw musi być łańcuchem konstruowanym z uwzględnieniem innowacyjnych rozwiązań czyli łańcuchem dostaw sterowanym innowacjami.

16.30-18.00 SESJA III

WIEDZA I INNOWACJE W ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTW

prof. UG, dr hab. Lucjan Czechowski

prof. UG, dr hab. Anna Górczyńska

Katedra Inwestycji
Wydział Zarządzania
Uniwersytet Gdański

STYMULOWANIE INNOWACJI PRZEDSIĘBIORSTW NA PRZYKŁADZIE POMORSKIEGO PARKU NAUKOWO – TECHNOLOGICZNEGO W GDYNI

W referacie ukazujemy Pomorski Park Naukowo-Technologiczny w Gdyni jako przykład instytucji wspierającej innowacyjność przedsiębiorstw w polskich realiach gospodarczych. Scharakteryzowane zostały w nim bariery, które hamują rozwój pomorskich firm innowacyjnych oraz opis projektu Pomorskiego Parku Naukowo-Technologicznego w Gdyni, jak również jego działalność w zakresie transferu zaawansowanych technologii, wspomagających lokalną przedsiębiorczość.

dr Monika Kondratiuk-Nierodzińska

Zakład Systemów Ekonomicznych
Wydział Ekonomiczny
Uniwersytet w Białymstoku

TRANSFER TECHNOLOGII A INNOWACYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW NA PODLASIU

Transfer nowoczesnych technologii do przedsiębiorstw traktowany jako proces ciągle-go unowocześniania produktów i metod wytwarzania stwarza szanse utrzymania przewagi konkurencyjnej na rynku. Wzrost aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw, które mają ambicje wyjścia poza wąski rynek lokalny, wiąże się z podejmowanym wysiłkiem umiędzynarodawiania działalności. Stwarza to dodatkowe wymagania odnośnie innowacji i stanowi sposobność do sięgnięcia po nowe, często zagraniczne technologie.

Województwo Podlaskie należy do najmniej innowacyjnych regionów w Polsce. Ze względu na niewystarczający własny potencjał innowacyjny podlaskich przedsiębiorstw, szansy na wzrost innowacyjności w regionie należy upatrywać w różnych formach transferu technologii. Chodzi tu przede wszystkim o tzw. *inward technology transfer*, czyli zakup nowych rozwiązań technologicznych z zewnątrz, a także rozwój współpracy w ramach działalności innowacyjnej.

Razem badania i rozwój (B+R), transfer technologii oraz współpraca w ramach działalności innowacyjnej tworzą zestaw czynników determinujących innowacyjność. Co więcej, transfer technologii oraz współpraca w ramach działalności innowacyjnej mogą być uznane w pewnym stopniu za substytuty działalności B+R. Oznacza to, że prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej nie zawsze jest niezbędne do tego, aby wystąpiła innowacja. Transfer

technologii i współpraca w ramach działalności innowacyjnej mogą stanowić mniej kosztowne opcje pozyskania nowych rozwiązań technologicznych w stosunku do własnej działalności badawczo-rozwojowej firmy.

W artykule wykorzystanie zostaną wyniki pierwszej edycji badań monitoringu realizacji Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podlaskiego w celu analizy zależności pomiędzy aktywnością przedsiębiorstw w zakresie transferu technologii i współpracy w ramach działalności innowacyjnej a wynikami tejże działalności.

dr Jakub J. Brdulak

Katedra Zarządzania Innowacjami
Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

WSPÓLPRACA MIĘDZY UCZELNIAMI A SEKTOREM PRZEDSIĘBIORSTW NA PRZYKŁADZIE WSPÓLPRACY MIĘDZY FIRMA SCHENKER A SGH

W obecnej Europie istnieje bardzo duża presja wzmocnienia konkurencyjności gospodarek w oparciu o wiedzę. Między innymi temu ma służyć Strategia Lizbońska, której celem „jest uczynienie Europy najbardziej dynamicznym i konkurencyjnym regionem gospodarczym na świecie, rozwijającym się szybciej niż Stany Zjednoczone. Strategia opiera się przede wszystkim na założeniu, że gospodarka krajów europejskich wykorzysta do maksimum innowacyjność opartą na szeroko zakrojonych badaniach naukowych, zwłaszcza w nowoczesnych dziedzinach wiedzy, co miało się stać głównym motorem rozwoju”². Tworzenie innowacyjnych gospodarek wymaga sprawnego transferu wiedzy między: sektorem przedsiębiorstw (zwanym przemysłem przez prof. Jasińskiego³), sektorem nauki oraz administracją centralną i terytorialną. Z punktu widzenia budowania konkurencyjnej gospodarki istotne jest określenie ostatecznego beneficjenta modelowych rozwiązań w zakresie transferu wiedzy. Zdaniem autora, tym beneficjentem powinien być sektor przedsiębiorstw.

Referat przedstawia wzorcowy model współpracy pomiędzy firmą a uczelnią wyższą w sferze dydaktyki na przykładzie współpracy Schenker a Szkoły Głównej Handlowej. Jest to współpraca typu win-win, gdzie wszystkie strony tej kooperacji odnoszą korzyści: firma Schenker, wykładowcy oraz studenci SGH-a. W referacie został umieszczony również przykład Denver University – uczelni umiejscowionej w Stanach Zjednoczonych, w Denver w stanie Kolorado, ze względu na interesujący model motywowania pracowników naukowych do tworzenia relacji z biznesem. Jest to pewien przyczynek do dalszej dyskusji.

Przedstawiony referat ma charakter wstępny, pokazuje tylko jedną formę współpracy między uczelnią a sektorem przedsiębiorstw. Celem autora jest opisywanie kolejnych modelowych form współpracy pomiędzy wszystkimi uczestnikami gospodarki.

² http://pl.wikipedia.org/wiki/Strategia_lizbo%C5%84ska, (01.2007).

³ A.H. Jasiński, *Postęp technologiczny w okresie transformacji. Polskie doświadczenia i perspektywy*, Komitet Prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium PAN, Warszawa 2003, s. 91.

prof. AE, dr hab. inż. Hanna Mizgajska
mgr inż. Łukasz Wściubiak

Wydział Zarządzania
Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW SEKTORA HIGH-TECH

Małe i średnie przedsiębiorstwa działające w obszarach wysokiej technologii odgrywają bardzo istotną rolę w gospodarkach państw wysokorozwiniętych, tworząc naturalny łącznik pomiędzy światem nauki i środowiskiem biznesu. W Polsce podmioty te stanowią wciąż bardzo nieliczną grupę. Na podstawie bliższych obserwacji można ponadto dostrzec szereg istotnych różnic w porównaniu z ich odpowiednikami działającymi w krajach wysokorozwiniętych (mniejszy udział w komercjalizacji wyników prac naukowych, wykorzystanie technologii odbiegających od najnowszych osiągnięć światowej nauki). Ponadto w warunkach polskich istotnym problemem staje się samo wyodrębnienie sektora *high-tech*.

Analiza wybranych przypadków polskich MSP sektora *high-tech* pokazuje, że w wielu przypadkach działalność tych podmiotów wyraźnie odbiega od obrazu znanego z doświadczeń państw wysokorozwiniętych. Nie może to jednak dziwić, biorąc pod uwagę wieloletnie zapóźnienie technologiczne Polski w stosunku do takich państw jak np. USA, Wielka Brytania czy Niemcy. Należy również zauważyć, że nawet te „ułamne” firmy wysokotechnologiczne prezentują się bardzo pozytywnie na tle większości polskich MSP branż tradycyjnych (np. pod względem innowacyjności, posiadania własnego zaplecza B+R oraz współpracy z instytucjami naukowo-badawczymi).

dr Maciej Zastempowski

Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwem
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaj Kopernika w Toruniu

UKRYTE ŹRÓDŁA INNOWACYJNOŚCI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW

W dobie postępującej globalizacji i nasilającej się konkurencji na rynku wszystkie przedsiębiorstwa, także te najmniejsze, a więc mikropodmioty, aby sprostać pojawiającym się współcześnie wyzwaniom gospodarczym zmuszone są do wprowadzania innowacji. Źródeł innowacyjności przedsiębiorstw upatrywać można zarówno wewnątrz przedsiębiorstwa, jak i w jego otoczeniu. Przedstawione poniżej rozważania prezentują fragment wyników badań empirycznych, których jednym z celów była próba określenia elementów wnętrza przedsiębiorstwa, które stanowią mogą potencjał innowacyjny mikropodsiębiorstwa. Analizę potencjału innowacyjnego przeprowadzono z punktu widzenia następujących zasobów: fizycznych, finansowych, reputacyjnych, organizacyjnych, technologicznych oraz ludzkich i intelektualnych. Badane mikropodsiębiorstwa wskazały, iż najsilniej ich zdaniem na budowę potencjału innowacyjnego wpływają zasoby ludzkie i intelektualne. Nieznacznie mniej istotne okazały się zasoby reputacyjne oraz organizacyjne. Najmniejszy wpływ cechuje zasoby technologiczne i finansowe. Na podstawie wyników badań można stwierdzić, iż w procesie budowania potencjału innowacyjnego mikropodsiębiorstw największą rolę odgrywają zasoby

ludzkie i intelektualne, reputacyjne oraz organizacyjne. Stanowią one część zasobów niewidzialnych i tworzą ukryte źródła innowacyjności tej kategorii przedsiębiorstw. Wśród najistotniejszych składników analizowanego potencjału znalazły się: postawa szacunku dla klienta i jego potrzeb, wiarygodność przedsiębiorstwa w opinii otoczenia, poziom wykształcenia pracowników, umiejętność gromadzenia i wykorzystywania wiedzy dla budowania potencjału innowacyjnego oraz posiadanie lojalnych klientów. Wyniki te wydają się potwierdzać, iż rozumienie indywidualnych potrzeb i preferencji klientów, a następnie oferowanie zindywidualizowanych produktów i usług jest jedną z głównych zalet i silnych stron, nie tylko mikro, ale również małych i średnich przedsiębiorstw. Rezultat ten przeczy również częstym opiniom, iż mikroprzedsiębiorstwa nie potrafią korzystać z nowych osiągnięć w zakresie zarządzania, np. zarządzać wiedzą w przedsiębiorstwie. Badane podmioty nie tylko nią zarządzają, ale i doceniają jej istotny wpływ na proces tworzenia innowacji.

dr Sebastian Bakalarczyk

Katedra Innowacji i Marketingu
Wydział Organizacji i Zarządzania
Politechnika Łódzka

**WYKORZYSTANIE INNOWACJI BANKOWYCH PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA
W ŚWIETLE BADAŃ**

Innowacje bankowe, rozumiane jako czynności oferowane przez banki, które wykorzystują coraz to nowsze formy informatyczne, stają się w ostatnich latach coraz bardziej powszechnie stosowane przez polskie przedsiębiorstwa. Powszechnym staje się odejście przez przedsiębiorstwa od tradycyjnych form kontaktów z bankami. Wykorzystuje się do tego celu między innymi *corporate banking*, który zapewnia system optymalny i dostosowany do ich potrzeb i wymagań. Kontakt z bankiem ogranicza się jedynie do autoryzacji dokonywanych transakcji. Ze strony banków występuje także coraz większe zainteresowanie taką formą czynności realizowanych przez przedsiębiorstwa. Wynika to przede wszystkim z faktu ograniczania kosztów, zarówno przez przedsiębiorstwa, jak i przez banki, przy równoczesnym przeniesieniu wykonywania pracochłonnych czynności na pracowników przedsiębiorstw, którzy jednocześnie odpowiadają za prawidłowość danych wprowadzonych do systemu. Przeprowadzone badania obrazując polskie przedsiębiorstwa pozwalają na sformułowanie wniosków, że już nie tylko duże i bardzo duże firmy korzystają z *corporate banking*, ale do tego grona należy większość średnich przedsiębiorstw i prawie jedna trzecia małych firm. Należy także zauważyć, że tendencja taka utrzymuje się od kilku lat i może z mniejszą siłą dyfuzji może być obserwowana przez kilka kolejnych.

mgr Svetlana Gudkova

Katedra Przedsiębiorczości

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego w Warszawie

WIEDZA A ROZWÓJ MAŁYCH PRZEDSIĘBIORSTW

Celem referatu jest przedstawienie roli zasobów wiedzy przedsiębiorcy w procesie powstawania oraz rozwoju jego firmy. Rozważania oparte są na analizie materiału empirycznego, zebranego w ramach badań nad niematerialnymi uwarunkowaniami rozwoju mikroprzedsiębiorstw, realizowanych w latach 2004-2006. W referacie przedstawione zostaną podstawowe sposoby gromadzenia wiedzy przez przedsiębiorców, charakterystyczne dla najmniejszych podmiotów gospodarczych. Są to przede wszystkim: uczenie się na podstawie własnego doświadczenia oraz społeczne uczenie się, wykorzystujące sieć osobistych powiązań jednostki. Analizie zostaną również poddane wybrane mechanizmy wpływu wiedzy pozyskiwanej przez przedsiębiorców na rozwój przedsiębiorstwa, oddziałujące zarówno w sposób bezpośredni, jak i pośredni.

14.30-16.00 SESJA II

INNOWACJE A KONKURENCYJNOŚĆ

prof. dr hab. Edward Stawasz

Katedra Przedsiębiorczości i Polityki Przemysłowej
Wydział Zarządzania
Uniwersytet Łódzki

INNOWACYJNOŚĆ MSP A MOŻLIWOŚĆ TWORZENIA NOWYCH MIEJSC PRACY

Prezentowany artykuł poświęcony jest problematyce eksportu oraz zdolności tworzenia nowych miejsc pracy przez innowacyjne MSP w Polsce w okresie głębokiej transformacji polskiej gospodarki. Artykuł jest próbą weryfikacji koncepcji Kirchoffa B.A. (Kirchoff B.A., 1994) o relacji między innowacyjnością i wzrostem firm mierzonej wielkością zatrudnienia oraz obrotów. W artykule analizie poddano także niektóre uwarunkowania działalności innowacyjnych MSP, wynikające z ich otoczenia (kontekst sektorowy, charakterystyki rynkowe). Przeprowadzone badania 348 innowacyjnych polskich MSP działających w dwóch regionach (śląskim i łódzkim) potwierdzają hipotezę o niezależności między innowacyjnością firm i ich zdolnością do tworzenia nowych miejsc pracy. Wśród badanych firm jedynie 10-15% stanowiły firmy o wysokiej innowacyjności i zarazem o szybkim przyroście miejsc pracy. Znacznie większy odsetek stanowiły MSP o wysokiej innowacyjności i słabo rosnące. Ważnym wyznacznikiem innowacyjności firm i możliwości tworzenia nowych miejsc pracy okazały się orientacja rozwojowa firm, warunki rynkowe i sektorowe, trudności z zarządzaniem firmą (brak doświadczenia, trudności ze zgromadzeniem wystarczającego kapitału założycielskiego), lokalizacja firm, a w tym kontekście problem publicznych programów wspierania i infrastruktury biznesowej. W artykule opisano także zależność między eksportem, a innowacyjnością firm i ich zdolnością do tworzenia nowych miejsc pracy.

mgr Maria Kola

Katedra Inwestycji i Nieruchomości
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

FINANSOWANIE INNOWACJI ZE ŚRODKÓW POMOCOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ A KONKURENCYJNOŚĆ MSP

Polska zamierza znaleźć się w gronie krajów przodujących gospodarczo na świecie. Świadczy o tym jej członkostwo w Unii Europejskiej (UE) i związana z tym konieczność realizacji założeń strategii lizbońskiej mającej uczynić z tego ugrupowania najdynamiczniej rozwijającą się i najbardziej konkurencyjną gospodarkę na świecie. Jednym z filarów strategii lizbońskiej jest sektor przedsiębiorstw określanych mianem małych i średnich (MSP), w których upatruje się źródeł przedsiębiorczości i innowacyjności, i któremu przypisuje się największe możliwości w zakresie kreowania nowych wartościowych miejsc pracy.

Poziom innowacyjności MSP w Polsce jest znacznie niższy od poziomu innowacyjności MSP w Europie Zachodniej, co przekłada się na ich mniejszą konkurencyjność. Jest on również

niewystarczający dla realizacji celów strategii lizbońskiej. Jedną z przyczyn takiego stanu rzeczy jest niedostatek kapitału na finansowanie projektów polegających na kreowaniu i wdrażaniu w MSP innowacji. Dla części przedsiębiorstw możliwość pokonania tej bariery pojawiła się wraz z udostępnieniem Polsce funduszy pomocowych UE.

W latach 2007-2013 może napłynąć do Polski 67,3 mld euro unijnej pomocy z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. MSP realizujące inwestycje polegające na wdrażaniu innowacji będą jednym z jej odbiorców. Cele programów pomocowych, których beneficjentami będą mogły być MSP, są niewątpliwie słuszne w kontekście zapisów strategii lizbońskiej. Przewidują bowiem poprawę warunków funkcjonowania przedsiębiorstw, czyli poprawę czynników wpływających na konkurencyjność MSP pośrednio. Zakładają również wzmocnienie potencjału konkurencyjności MSP dzięki realizacji inwestycji służących rozwijaniu ich innowacyjności.

W referacie przedstawione zostaną możliwości poprawy konkurencyjności MSP w Polsce dzięki środkom unijnym przeznaczonym na rozwój ich innowacyjności w latach 2007-2013. Zasygnalizowany zostanie również problem stopnia wykorzystania tych środków w kontekście wyrażanych przez MSP potrzeb inwestycyjnych.

dr Przemysław Pomykański

Katedra Innowacji i Marketingu
Wydział Organizacji i Zarządzania
Politechnika Łódzka

ZMIANY W FINANSOWANIU DZIAŁALNOŚCI B+R W PRZEDSIĘBIORSTWACH

Zmienia się podejście zarządzających oraz inwestorów oraz rola państwa w zakresie finansowania działalności B+R w przedsiębiorstwach. Gromadzone w USA i Europie dane dotyczące wydatków związanych z działalnością B+R przedsiębiorstw wskazują na znaczące zmiany zachodzące w tym obszarze w ostatnich latach. Bazując na zmianach w strukturze wydatków autor podejmuje próbę określenia kierunku zmian ich przyczyn oraz potencjalnych konsekwencji w obszarze innowacji i konkurencyjności.

dr inż. Jerzy Szkutnik

Instytut Elektroenergetyki
Politechnika Częstochowska

INNOWACYJNOŚĆ W TWORZENIU PRZEWAGI KONKURENCYJNEJ PRZEDSIĘBIORSTWA DYSTRYBUCJI ENERGII ELEKTRYCZNEJ

W referacie zostanie przedstawiona koncepcja odnosząca się do dystrybucji energii elektrycznej, która stawia sobie jako główny cel w zmierzającej do minimalizacji kosztów rozdziału energii elektrycznej. Zostaną uwzględnione aspekty techniczne, a więc nowe rodzaje urządzeń energetycznych, jak i proces zarządzania dystrybucją energii elektrycznej, zwłaszcza z wykorzystaniem nowoczesnych programów komputerowych do oceny pracy sieci, jako podstawowego elementu infrastruktury. Zostanie przedstawione przykładowe rozwiązanie

zarządzanie sprawnością sieci w oparciu o pakiet programu KONSORCJUM, która odnosi się do grupy energetycznej złożonej z kilku dawnych samodzielnych przedsiębiorstw dystrybucyjnych. Ze względu na aktualną strukturę, mamy do czynienia z trójpoziomym procesem zarządzania – poziom centrali Grupy Energetycznej, poziom Oddziałów oraz poziom najmniejszych jednostek w dystrybucji energii elektrycznej – Rejonów. Poprzez kompleksową ocenę sprawności przedsiębiorstwo takie stwarza przesłanki do budowy przewagi konkurencyjnej⁴. Zostaną także przeanalizowane uwarunkowanie wewnętrzne i zewnętrzne niezbędne przy opracowywaniu ostatecznych rozwiązań modeli zarządczych.

dr Aneta Szóstek

Katedra Inwestycji i Nieruchomości
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

RESTRUKTURYZACJA W BUDOWANIU PRZEWAGI KONKURENCYJNEJ

Współcześnie polskie przedsiębiorstwa funkcjonują w złożonej rzeczywistości gospodarczej, ukształtowanej przez stale zachodzące procesy globalizacji i internacjonalizacji. Przedsiębiorstwa te zmuszone są do permanentnego dokonywania zmian, które prowadzić mają do zwiększenia ich efektywności oraz sprostania nowym wyzwaniom walki konkurencyjnej. Zatem polskie przedsiębiorstwa, którą podejmują wyzwanie funkcjonowania w warunkach nowego krajobrazu konkurencyjnego, decydują się na permanentne realizowanie procesów restrukturyzacyjnych w celu dostosowań rozwojowych do działalności w tych nowych warunkach.

Artykuł skupia rozważania na temat uwarunkowań przeprowadzanych przez polskie przedsiębiorstwa procesów restrukturyzacyjnych. Jest też próbą syntezy wniosków płynących z nielicznych badań w tym zakresie oraz próbą oceny efektów tych procesów.

dr Magdalena Rosińska

Katedra Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych
Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny
Uniwersytet Łódzki

**KAPITAŁ LUDZKI PODSTAWĄ BUDOWANIA PRZEWAGI KONKURENCYJNEJ
WSPÓŁCZESNYCH PRZEDSIĘBIORSTW**

Współczesna gospodarka powszechnie już zyskała miano „gospodarki opartej na wiedzy”, a zatem ze swej istoty gospodarki, w której znaczenie kapitału intelektualnego jest ogromne i wciąż wzrasta. Kapitał ludzki staje się podstawowym źródłem budowania przewagi konkurencyjnej, gdyż pozostałe składniki majątku przedsiębiorstwa jako mierzalne, dają się łatwiej standaryzować i porównywać. To ludzie stanowią, zatem współcześnie najistotniejszy

⁴ J. Szkutnik, J. Horak, A. Gawlak, *Koncepcja zarządzania sprawnością sieci w dystrybucji energii elektrycznej*, III Konferencja Naukowo-Techniczna, Straty Energii Elektrycznej, 20-21 października 2005 roku, s.169-174.

zasób strategiczny organizacji i decydują o jej przewadze nad konkurencją. Konsekwencją przejścia gospodarki światowej od przemysłowo-handlowej do informatyczno-usługowej wydaje się być dewaluacja tradycyjnego podejścia zasobowego na rzecz myślenia strategicznego, nakazującego długookresowe spojrzenie prorozwojowe.

W warunkach globalnych kapitał ludzki organizacji, dzięki swojej kreatywności i zdolnościom do dostrzegania szans płynących z otoczenia pozwala często nawet małym podmiotom zyskać sukces rynkowy. Dzieje się tak zwykle za sprawą włączenia owego podmiotu w struktury sieci biznesowej, w której oferując swoje unikatowe kompetencje otrzymują one w zamian wsparcie kapitałowe i organizacyjne. W ten sposób tworzy się struktura powiązań globalnych, wewnątrz której następuje szybki przepływ wiedzy i informacji, pozwalający na uzyskiwanie przewagi konkurencyjnej organizacji jako całości.

Dostrzeganie kapitalnego znaczenia kapitału ludzkiego w budowaniu potencjału konkurencyjnego możemy obserwować analizując przepływy kapitału wielkich korporacji związane z działalnością badawczo-rozwojową. Analiza ta wskazuje, bowiem na internacjonalizację prac badawczo-rozwojowych we współczesnej gospodarce. To właśnie poprzez umiędzynarodowienie sfery badań i rozwoju (B+R) współczesne przedsiębiorstwa dokonują ekspansji, także na obszar krajów rozwijających się. Czynnikiem, który przyczynia się do wyraźnego wzrostu internacjonalizacji badań i rozwoju (B+R) jest poszukiwanie dostępu do baz utalentowanych, kreatywnych i odpowiednio zmotywowanych pracowników. Ta nowa tendencja w ukierunkowaniu światowych strumieni inwestycyjnych jest konsekwencją zmian w wartościowaniu motywów inwestycyjnych oraz zasad oceny miejsc lokalizacji inwestycji. Potwierdza wzrost znaczenia czynników miękkich lokalizacji inwestycji, w tym związanych z rozwojem kapitału ludzkiego.

W celu omówienia znaczenia kapitału ludzkiego dla rozwoju współczesnych przedsiębiorstw, w opracowaniu podjęto, zatem próbę przedstawienia istoty kapitału ludzkiego jako strategicznego zasobu przedsiębiorstwa. Podkreślono rolę kapitału ludzkiego w dobie liberalizacji i globalizacji gospodarki światowej w budowaniu potencjału konkurencyjności w gospodarce opartej na wiedzy. Jako formę egzemplifikacji wskazanych tendencji wykorzystano analizę motywów i uwarunkowań inwestycji w działalność badawczo-rozwojową, dokonywanych przez korporacje transnarodowe, zajmujące czołowe pozycje we współczesnej gospodarce.

16.30-18.00 SESJA IV INNOWACJE W GOSPODARCE POLSKI

dr Lechosław Cichowski

Zakład Integracji Europejskiej i Prawa Gospodarczego
Instytut Inżynierii Zarządzania
Wydział Informatyki i Zarządzania
Politechnika Poznańska

SZANSE I ZAGROŻENIA ROZWOJU INNOWACJI W GOSPODARCE POLSKI

Niska ocena innowacyjności polskiej gospodarki, jej dotychczasowej kondycji innowacyjnej jest dość powszechna. Ponieważ Europa również nie jest liderem w rankingach innowacyjności, tym poważniejsze jest wyzwanie stojące przed naszą gospodarką. Sprostanie temu wyzwaniu wymaga uważnej analizy i systematycznego działania na rzecz wykorzystania szans stojących przed polską gospodarką i rozpoznawania a także radzenia sobie z zagrożeniami.

Szanse to między innymi:

- ograniczone co do liczby i zakresu, ale pozytywne własne doświadczenia implementacyjne,
- dostateczna podaż inwencji, wynalazków jako potencjalnych przedsięwzięć innowacyjnych,
- rosnący dostęp do europejskich doświadczeń i źródeł finansowania,
- działająca od niedawna, coraz bardziej zróżnicowana infrastruktura innowacyjności.

Zagrożenia to przede wszystkim:

- niezrozumienie i niedocenianie istoty, specyfiki innowacji,
- nadmierne sformalizowanie procedur i procesów wspomaganie innowacji (w Polsce i w Europie),
- niedojrzałość polskiej wersji gospodarki rynkowej,
- słabości systemu edukacyjnego.

dr inż. Dariusz Dąbrowski

Katedra Marketingu
Wydział Zarządzania i Ekonomii
Politechnika Gdańska

ANTECEDENCJE EFEKTÓW DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ DZIAŁÓW KRAJOWEGO PRZEMYSŁU

Według metodologii Oslo, podstawowym miernikiem efektów działalności innowacyjnej jest udział wartości sprzedaży wyrobów nowych i zmodernizowanych, wprowadzonych na rynek w ostatnich trzech latach, w wartości sprzedaży ogółem w danym roku (krócej, na potrzeby tego referatu, określane jako efekty innowacji). Wskaźnik ten wykazuje duże zróżnicowanie ze względu na działy krajowego przemysłu, na przykład współczynnik zmienności tego wskaźnika wyniósł 63,3 procenta w latach 2000–2004, zatem efekty innowacji działów przemysłu różniły się znacznie w tym okresie. W związku z tym przyjęto, że celem referatu jest określenie

antecedencji (innymi słowy okoliczności poprzedzających) efektów działalności innowacyjnej działów krajowego przemysłu.

Realizacja celu referatu oparta jest na danych GUS gromadzonych w zakresie rocznych badań działalności innowacyjnej. Jako jednostkę analizy przyjęto dział przemysłu według Polskiej Klasyfikacji Działalności – reprezentujący określony rodzaj działalności – gdyż takie dane dostępne są w opracowaniach GUS. Przyjęto hipotezę, że zarówno intensywność innowacji, jak i poziom techniki działów przemysłu stanowią istotne antecedencje efektów działalności innowacyjnej tych działów. Aby tę hipotezę sprawdzić, każdemu działowi przemysłu został przypisany określony poziom techniki, co jest pewnym uproszczeniem – koniecznym ze względu na dostępne dane – gdyż w przypadku dwóch działów, niektóre ich grupy przemysłowe kwalifikowane są na poziomie techniki o stopień wyższym lub niższym. Z kolei, intensywność innowacji poszczególnych działów wyznaczono jako stosunek nakładów na działalność innowacyjną do wartości sprzedaży tych działów. Efekty działalności innowacyjnej, określono na podstawie wyżej przedstawionego udziału sprzedaży wyrobów nowych i zmodernizowanych w sprzedaży ogółem. Na podstawie danych z lat 2000–2004, stwierdzono, że występują związki korelacyjne zarówno pomiędzy poziomem techniki, jak i intensywnością innowacji a efektami działalności innowacyjnej, na umiarkowanym poziomie (odpowiednie współczynniki korelacji wynoszą około 0,5). Świadczy to o tym, że intensywność innowacji oraz poziom techniki stanowią, w pewnym stopniu, antecedencje efektów działalności innowacyjnej działów przemysłowych.

dr Anna Kłopotek

Katedra Zarządzania Innowacjami
Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

FINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ PRZEDSIĘBIORSTW Z ZEWNĘTRZNYCH ŹRÓDEŁ KAPITAŁÓW WŁASNYCH

Działalność innowacyjna warunkuje przetrwanie na rynku i rozwój przedsiębiorstw w długim okresie. Jednakże innowacyjność polskiego przemysłu jest wyjątkowo niska. Raport KE z 12 stycznia 2006 roku zakwalifikował Polskę do najmniej innowacyjnych państw Starego Kontynentu⁵. Głównym czynnikiem wpływającym na tak niską innowacyjność przedsiębiorstw w Polsce, są problemy z pozyskaniem środków finansowych. Wielu przedsiębiorcom niezwykle trudno jest sfinansować projekty o charakterze innowacyjnym, bo brakuje im pieniędzy. W ostatnich latach coraz więcej mówi się o rynku *private equity/venture capital* (PE/VC) i o aniołach biznesu. W referacie przedstawiono możliwości korzystania z kapitałów oferowanych przez ten segment rynku finansowego. Fundusze PE/VC, czy anioły biznesu inwestują w przedsiębiorstwa, które z reguły nie miałyby szans na pozyskanie środków finansowych metodami tradycyjnymi, np. kredyt bankowy. Praktycznie każdy dobry projekt innowacyjny ma szansę na finansowanie z funduszy PE/VC, czy z kapitału aniołów biznesu. Ważne jest, że środki z funduszy PE/VC, aniołów biznesu, podwyższają kapitały własne przedsiębiorstwa, a nie stanowią jego długu. Poprawia to kondycję finansową przedsiębiorstwa i jego funkcjonowanie, gdyż inwestorzy Ci, oprócz kapitału wnoszą wiedzę, doświadczenie,

⁵http://www.naukawpolsce.pap.pl/nauka/index.jsp?place=Lead02&news_cat_id=135&news_id=8840&layout=6&forum_id=2979&page=text

własne kontakty. Taka współpraca daje pozytywne efekty, ponieważ wszyscy zainteresowani są powodzeniem realizowanego projektu.

W celu wsparcia funduszy PE/VC, Rząd utworzył Krajowy Fundusz kapitałowy (KFK)⁶, który funkcjonuje jako fundusz funduszy PE/VC. Misją KFK jest: „ograniczenie tzw. luki kapitałowej poprzez wspieranie finansowe funduszy kapitałowych PE/VC, inwestujących w rozwojowe oraz innowacyjne małe i średnie przedsiębiorstwa”⁷. Niestety opieszałość urzędników spowodowała, że mimo, iż KFK utworzony został 1 lipca 2005 r., to do chwili obecnej nie uruchomiono środków z tego funduszu, ponieważ nie ma rozporządzeń wykonawczych do ustawy o KFK. Treść projektu rozporządzenia w sprawie udzielania wsparcia finansowego przez KFK została przesłana do Komisji Europejskiej, która weryfikuje zgodność programu z przepisami wspólnotowymi⁸.

Szansą dla przedsiębiorstw w Polsce może być aktywnie działający rynek *private equity*, *venture capital* i anioły biznesu. Nie bez znaczenia może być rola rządu poprzez aktywne działanie Krajowego Funduszu Kapitałowego.

mgr Karolina Sadowska

Katedra Integracji Europejskiej i Studiów Regionalnych
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

WYBRANE INSTRUMENTY WSPARCIA INNOWACYJNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW W LATACH 2007-2013

Wspieranie innowacyjności, na które zwraca się szczególną uwagę od momentu sformułowania Strategii Lizbońskiej, będące jednocześnie jednym z trzech głównych priorytetów unijnej polityki spójności na lata 2007-2013, znajduje swoje silne odzwierciedlenie również na gruncie polskim. Jest to o tyle uzasadnione, o ile innowacyjność polskiej gospodarki i polskich przedsiębiorstw jakkolwiek by jej nie mierzyć pozostaje w dalszym ciągu bardzo niska, plasując nas na jednym z ostatnich miejsc wśród członków Unii Europejskiej. Nawet w porównaniu z krajami, które wstępowały do Wspólnoty razem z Polską, innowacyjność naszej gospodarki wypada bardzo słabo. Dlatego też kładzie się obecnie w Polsce szczególny nacisk na działania, które w zamierzeniu doprowadzić mają do zasadniczej poprawy w tym zakresie.

Niniejszy artykuł jest próbą prezentacji niektórych spośród tego typu inicjatyw – począwszy od już funkcjonujących, takich jednak które będą kontynuowane, a najprawdopodobniej w dalszym ciągu rozwijane w przyszłości (w postaci działań realizowanych przez instytucje zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem innowacji tj. Krajowa Sieć Innowacji i Polskie Platformy Technologiczne czy specjalistycznych instrumentów finansowych przeznaczonych na ich wprowadzanie tj. kredyt technologiczny i pożyczka na innowacje), po zupełnie nowe działania planowane dopiero na okres 2007-2013.

W dokonanym przeglądzie duży nacisk położony zostanie na rolę, jaką w podnoszeniu innowacyjności polskiej gospodarki odegrać mogą przyznane nam środki unijnych funduszy pomocowych w ramach wspólnotowej polityki regionalnej/polityki spójności. Zakładać można, że szczególnie w przyszłym, rozpoczynającym się w 2007 r., okresie programowania (2007-

⁶ Ustawa z dnia 4 marca 2005 r. o Krajowym Funduszu Kapitałowym (Dz.U. Nr 57 poz. 491).

⁷ <http://www.kfk.org.pl/?page=Structure&id=7>

⁸ <http://www.kfk.org.pl/?page=Structure&id=27&nid=1>

2013), w którym jeden z przygotowanych przez Polskę krajowych programów operacyjnych z budżetem na poziomie ok. 7 mld euro w całości poświęcony zostanie budowaniu i umacnianiu innowacyjności polskiej gospodarki, znaczenie uzyskanego przez nas wsparcia unijnego może okazać się szczególnie istotne przyczyniając się tym samym do osiągnięcia jednego z celów sformułowanych w Narodowej Strategii Spójności. Celem tym jest znalezienie się Polski w grupie państw o średnim poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego skutecznie budujących konkurencyjną gospodarkę opartą na wiedzy oraz uczestniczenie w większym stopniu w tworzeniu światowej wartości dodanej.

dr Ewelina Wiśniewska

Katedra Zarządzania Finansami
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

**PRIVATE EQUITY I VENTURE CAPITAL JAKO ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
PRZEDSIĘWZIĘĆ INNOWACYJNYCH W POLSCE**

Dokonująca się transformacja polskiej gospodarki umożliwiła pojawienie się wielu kategorii podmiotów mających za zadanie finansowanie procesów inwestycyjnych. Do kluczowych podmiotów mających za zadanie dostarczenie kapitału dla przedsięwzięć innowacyjnych należą fundusze *private equity* i *venture capital*. Wymienione fundusze inwestują kapitał poza publicznym rynkiem kapitałowym, w spółki które nie są notowane na giełdach. Fundusze te nie tylko zasilają przedsięwzięcia w zewnętrzne źródła finansowania i dzielą ryzyko, ale także wspomagają je swoją profesjonalną wiedzą. Pojawienie się tego typu funduszy stanowi atrakcyjną ofertę wspomagania rozwoju przedsięwzięć innowacyjnych. W referacie zdefiniowano kategorię funduszy *private equity* i *venture capital* i przeanalizowano zarówno możliwości oferowane przez kapitały podwyższonego jak też bariery ich rozwoju w Polsce. Od początku lat 90. firmy *private equity* zainwestowały w polskie spółki 1,2 mld euro. Zrealizowały ponad trzysta inwestycji, czego efektem było w wielu przypadkach pomnożenie wartości spółek. Do takich przykładów można zaliczyć między innymi: Lukas Bank, Computerland, Polfa Kutno, Euronet czy też Eldorado. W Polsce działa już kilkadziesiąt funduszy *private equity/venture capital* o łącznej wartości około miliarda euro. Mają one olbrzymi wpływ na rozwój przedsięwzięć innowacyjnych. Według raportu European Private Equity i Venture Capital Association pochodzącego z listopada 2006 roku, obrazującego stan sektora *private equity* w Europie środkowo-wschodniej, wartość inwestycji PE/VR w tym regionie wyniosła 508 milionów euro w 2005 roku. Biorąc pod uwagę poziom inwestycji funduszy można stwierdzić, że w roku 2005 firmy zainwestowały w Polsce 107,8 mln euro. Rynek PE/VC w Polsce jest jednym z najsłabiej rozwiniętych w Europie. W stosunku do PKB, 107 mln euro to bardzo mało. Wskaźnik wielkości inwestycji *private equity* w stosunku do PKB w Polsce wyniósł w 2005 r - 0,045%, w Europie Środkowo-Wschodniej - 0,07%, a w całej Europie ponad 0,3%. Wartość inwestycji w porównaniu do wielkości gospodarki jest u nas dużo mniejsza niż w Czechach czy na Węgrzech. Sektor *private equity* posiada w Polsce duży potencjał wzrostu. Problemem w rozwoju rynku *private equity* są uregulowania prawne, które uniemożliwiają inwestowanie na rynku przez fundusze emerytalne. Niedostateczna wiedza przedsiębiorców na temat funduszy PE/VE powoduje, że kapitały te kojarzone są często z bardzo wysokim ryzykiem w porównaniu do możliwości osiągnięcia potencjalnego zysku. Najnowsze badania

przeprowadzone przez EVCA dowodzą, że fundusze kapitału ryzyka są jednymi z głównych dostarczycieli nowych miejsc pracy w Europie. Pokonanie istniejących barier z pewnością wpłynie na dostęp do tych źródeł finansowania polskich innowacyjnych przedsiębiorstw, a także przyczyni się do wzrostu zatrudnienia w Polsce.

mgr Paweł Szameta

Katedra Zarządzania Finansami
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

**FUNDUSZE SEED CAPITAL STYMULATOREM ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTW
INNOWACYJNYCH**

Na wstępie referatu zawarto krótkie wprowadzenie co do terminologii innowacji oraz innowacyjności polskich przedsiębiorstw. Wskazano jednocześnie na podstawowe bariery w zakresie działalności innowacyjnej mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce. Następnie przybliżyła się instytucję funduszu typu *seed capital*, jako części rynku *private equity* (PE). Omówiono, czym są fundusze typu *seed capital*, a przede wszystkim, w jakim celu są tworzone. Wskazuje się na podstawowy cel powoływania funduszy typu *seed capital*, tj. stymulowanie innowacyjnych przedsięwzięć mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, będących na wczesnym etapie rozwoju. Prezentuje się przykłady funduszy typu *seed capital* funkcjonujących na świecie oraz stan rozwoju tego segmentu rynku w Polsce. W dalszej części przedstawia się także uwarunkowania prawne i finansowe tworzenia funduszu *seed capital* w Polsce. Referat zakończony jest zbiorem wniosków, co do perspektyw rozwoju rynku funduszy *seed capital* w Polsce oraz jego ewentualnego wpływu na poprawę innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw.

DZIEŃ 2
10.00-12.00 SESJA I
GLOBALNE UWARUNKOWANIA DZIAŁALNOŚCI
INNOWACYJNEJ

prof. dr hab. Andrzej H. Jasiński

Zakład Innowacji i Logistyki
Wydział Zarządzania
Uniwersytet Warszawski

NARODOWY SYSTEM INNOWACJI W POLSCE WOBEC WYZWAŃ
INTEGRACYJNYCH

Jednym z obszarów integrowania się polskiej gospodarki z Unią Europejską (UE) jest integracja w sferze nauki i techniki. Stąd wynikają trzy główne cele referatu:

1. analiza podstawowych odmienności w sferze nauki i techniki w Polsce w stosunku do „starych” krajów członkowskich Unii,
2. identyfikacja głównych wyzwań w zakresie integracji nauki i techniki,
3. sformułowanie rekomendacji pod adresem polityki państwa.

Referat będzie składać się z następujących części:

1. Istota problemu integracji w sferze nauki i techniki
 - m.in. idea Europejskiego Obszaru Badań i Innowacji (z ang. ERIA).
2. Szczypta metodologii, w tym:
 - pojęcie narodowego systemu innowacji (NSI)
 - model sceny innowacji.
3. Jak innowacje w Europie Środkowo-Wschodniej są postrzegane przez badaczy zachodnich?
 - przegląd poglądów takich autorów, jak: D. Dyker, Ch. Freeman, S. Radošević, N. von Tunzelmann.
4. Jaki jest obecnie ogólny stan spraw?
 - m.in. pozycja innowacyjna Polski w UE.
5. Dziedzictwo przeszłości, w tym:
 - główne odmienności systemu nauki i techniki w Polsce w stosunku do „starych” krajów członkowskich Unii,
 - analiza SWOT narodowego systemu innowacji w Polsce.
6. Wyzwania integracyjne pod adresem narodowego systemu innowacji, w tym:
 - integracja wewnętrzna i zewnętrzna,
 - integracja wielo-poziomowa,
 - główne wyzwania i sposoby integracji.
7. Rekomendacje pod adresem polityki państwa
 - m.in. integracja polityki naukowo-technicznej poprzez 6K.
8. Wnioski końcowe.

prof. UWM, dr hab. Małgorzata Juchniewicz

Katedra Ekonomiki Przedsiębiorstw
Wydział Nauk Ekonomicznych
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

POWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW Z INNYMI PODMIOTAMI W PROCESIE INNOWACYJNYM⁹

W działalności innowacyjnej przedsiębiorstw coraz częściej można zaobserwować zjawisko współdziałania kilku podmiotów (np. instytucji badawczych, naukowych, innych przedsiębiorstw, itp), które wykorzystując posiadane zasoby i umiejętności, angażują je w procesy tworzenia nowych przedsięwzięć. Potrzeba współdziałania, przybierająca czasami wręcz postać konieczności, wynika na ogół z niewystarczających zasobów pojedynczych podmiotów, co zasadniczo ogranicza lub uniemożliwia prowadzenie przez nie działań innowacyjnych. Jednak, jak wynika z badań GUS, zjawisko współdziałania nie jest powszechne wśród przedsiębiorstw w Polsce. Dotyczy to także firm funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim. Z badań własnych wynika bowiem, że spośród 321 ankietowanych podmiotów niespełna 28% zadeklarowało, że taką współpracę podejmowało. Zdecydowana większość nie była skłonna do kooperacji i tworząc innowacje robiła to wyłącznie we własnym zakresie. Wśród tych, którzy posiadali doświadczenie we współdziałaniu, można dostrzec związek wielkości przedsiębiorstw (mierzonej liczbą pracujących) ze skłonnością do utrzymywania kooperacyjnych stosunków z innymi podmiotami – im większe tym ta skłonność była większa. Z oceny partnerów współdziałania przez badane przedsiębiorstwa wynika, że zasadnicze znaczenie w realizacji procesów innowacyjnych miała współpraca z klientami, natomiast praktycznie żadnego – współdziałanie z podmiotami prowadzącymi działalność badawczo-rozwojową i doradczą. Oczekiwania ankietowanych w zakresie działań ułatwiających nawiązywanie i rozwój współpracy, które stwarzałyby szanse na wzrost ich innowacyjności, to przede wszystkim tworzenie programów wspierających rozwój technologiczny na poziomie gmin czy regionów.

mgr Karolina Długolecka

Katedra Inwestycji i Nieruchomości
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE I ALIANSE STRATEGICZNE JAKO ŹRÓDŁO INNOWACYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW W WARUNKACH GOSPODARKI GLOBALNEJ

Szczególne miejsce wśród czynników warunkujących konkurencyjność przedsiębiorstw zajmują innowacje. Decydują one nie tylko o tempie i kierunku rozwoju gospodarki, ale także w znacznym stopniu wyznaczają formy i strukturę międzynarodowej współpracy przedsiębiorstw.

⁹ Opracowanie przygotowane w ramach projektu własnego samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, nr ewidencyjny 2/2.28/II/2.6/00001, pt. *Badanie przedsiębiorstw Warmii i Mazur w zakresie konkurencyjności i innowacyjności*, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Światowe tendencje globalizacji powodują, że współczesna arena konkurencji przedsiębiorstw ulega ciągłym zmianom. Główną przyczyną tego stanu rzeczy jest fakt, że cykle życia produktów znacznie się skróciły, jednocześnie konsumenci, czy szerzej – klienci, stają się coraz to bardziej zróżnicowani pod względem swoich oczekiwań i pragnień związanych z zaspokajaniem ich potrzeb. Taki stan rzeczy wymaga od podmiotów gospodarczych procesów dostosowawczych poprzez między innymi podnoszenie poziomu innowacyjności. Umiejdzynarodowienie przedsiębiorstwa może odgrywać istotną rolę w tym względzie.

Przedmiotem zainteresowania autorki w niniejszym artykule będą przepływy kapitałowe w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych oraz alianse strategiczne, które są jednym z czynników kształtujących innowacyjność. Artykuł stanowi próbę przybliżenia związku pomiędzy bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi, aliansami strategicznymi a ich wpływem na rozwój innowacyjności przedsiębiorstw. Znaczenie wyżej wymienionych form umiejdzynarodowienia przedsiębiorstwa w kreowaniu innowacyjności wydaje się być odmienne w zależności między innymi od wielkości przedsiębiorstwa, sektora jego działalności, stopnia umiejdzynarodowienia, formy realizacji inwestycji zagranicznej oraz kraju pochodzenia przedsiębiorstwa.

mgr Aleksandra B. Prachowska

Instytut Studiów Międzynarodowych
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

ZNACZENIE BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH DLA TRANSFERU TECHNOLOGII DO POLSKI NA TLE ROSNĄCEJ KONKURENCJI ZE STRONY NOWYCH CZŁONKÓW UNII EUROPEJSKIEJ

Przedmiotem referatu jest przedstawienie głównych tendencji transferu technologii do Polski w świetle współcześnie zachodzących zmian w Unii Europejskiej. Celem autora referatu jest udowodnienie tezy, iż transfer najnowszych technologii, głównie w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ), w coraz większej mierze będzie ukierunkowany na nowe kraje członkowskie UE tj. Rumunię i Bułgarię.

Referat został podzielony na dwie zasadnicze części. Pierwsza część koncentruje się na teoretycznych aspektach transferu technologii. Przedstawiona została definicja zjawiska oraz formy występowania, ze szczególnym uwzględnieniem najbardziej efektywnej tj. BIZ. Wskazano także na efekty transferu technologii skorelowanego z BIZ dla gospodarki kraju przyjmującego.

Część druga poświęcona została analizie atrakcyjności Polski na tle konkurencji ze strony nowych członków Unii Europejskiej – Rumunii oraz Bułgarii. Ogólna charakterystyka procesów przepływu BIZ, które implikują transfer technologii, stanowi tło dla analizy czynników lokalizacyjnych, jakimi kierują się inwestorzy zagraniczni.

Opierając się na wynikach badań UNCTAD oraz Banku Światowego podkreślono, iż wraz z wejściem do Unii Europejskiej Bułgarii oraz Rumunii, możliwości podejmowania BIZ przez przedsiębiorstwa zaawansowane technologicznie uległy istotnej przemianie. Przykładem potwierdzającym zachodzące zmiany w kierunkach lokowania BIZ ma być *case study* projektu z sektora ICT, gdzie ostatecznie Rumunia okazała się najbardziej atrakcyjnym krajem dla przyjęcia najnowszych technologii w formie BIZ.

W części podsumowującej referat podkreślona została silna potrzeba powrotu Polski do procesu reform. Rumunia oraz Bułgaria oferują dogodniejsze i bardziej atrakcyjne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej niż Polska, stąd też przyspieszenie procesu zmian gospodarczych okazuje się elementem istotnym dla utrzymania napływu najnowszych technologii.

dr Aranka Ignasia-Szulec

Katedra Integracji Europejskiej i Studiów Regionalnych
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

**WSPARCIE NA RZECZ INTERNACJONALIZACJI I INNOWACYJNOŚCI MSP
OFEROWANE PRZEZ SAMORZĄD TERYTORIALNY W WYBRANYCH KRAJACH**

Znaczenie gospodarcze i społeczne sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) przesądza o potrzebie wsparcia rozwoju tych przedsiębiorstw przez organy administracji publicznej i inne instytucje. Istotną pomoc dla sektora MSP zaoferować mogą organy samorządu terytorialnego. Samorząd terytorialny, będący wyrazem decentralizacji władzy publicznej, wykonuje szereg zadań na rzecz wspólnot lokalnych i regionalnych. Jest odpowiedzialny za zapewnienie potrzeb tych społeczności i stworzenie korzystnych warunków ich rozwoju społeczno – gospodarczego, odgrywa kluczową rolę w prowadzeniu polityki regionalnej i lokalnej oraz we wzroście konkurencyjności regionów. Jedną z ważniejszych podstaw realizacji tych zadań jest sektor MSP, stąd wspieranie jego rozwoju powinno stanowić stałą troskę władz samorządowych i jeden z podstawowych priorytetów polityki regionalnej i lokalnej.

Wsparcie oferowane przedsiębiorstwom przez władze samorządowe powinno być ukierunkowane nie tylko na przyspieszenie rozwoju poszczególnych przedsiębiorstw (np. niwelować bariery ich rozwoju, umożliwiać wykorzystanie pojawiających się szans itp.), lecz przede wszystkim stymulować osiągnięcie rezultatów istotnych z punktu widzenia społeczności terytorialnej. Rozwój regionu, podobnie jak rozwój przedsiębiorstw, zachodzi obecnie w warunkach szybko następujących zmian, dlatego też strategia władz publicznych w zakresie wspierania przedsiębiorstw musi być nieustannie aktualizowana. Zmieniają się cele, jakie należy osiągać w poszczególnych regionach dzięki oferowanemu i wykorzystanemu przez firmy wsparciu; zmieniają się także potrzeby potencjalnych beneficjentów pomocy. Globalizacja i procesy integracji międzynarodowej prowadzą do zmian strategii funkcjonowania wielu przedsiębiorstw. Polegają one głównie na konieczności umiędzynarodowienia ich działalności, a także, by sprostać nasilającej się konkurencji, coraz większą rolę w działalności firm, również małych i średnich, zaczynają odgrywać innowacje. Umiędzynarodowienie działalności przedsiębiorstwa oraz zapewnienie jego innowacyjności wymaga szeregu nakładów, które często przekraczają możliwości pojedynczego przedsiębiorcy, szczególnie z sektora MSP. Dlatego też, samorządy terytorialne w Polsce (podobnie jak w innych krajach) powinny obecnie zwrócić większą uwagę na zapewnienie wsparcia procesów umiędzynarodowienia i innowacyjności sektora MSP.

dr Iwona Sobczak

Katedra Zarządzania Rozwojem Przedsiębiorstwa
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

PRZYKŁADY USPRAWNIENÍ W ZAKRESIE LOGISTYKI W PRZEDSIĘBIORSTWACH

Od kiedy w 1937 roku szwajcarski generał A. H. Jomini w książce pt. „Zarys sztuki wojennej” stwierdził, iż „...logistyka jest sztuką rozrządzenia dobrze pochodami wojsk, sztuką skombinowania dobrze porządku wojsk w kolumnach, czasu ich wyjścia w podróż i środków ich komunikacji potrzebnych dla zapewnienia ich przybycia na punkt oznaczony...” - sama logistyka przebyła długą drogę i ostatecznie uzyskała znaczącą pozycję w przedsiębiorstwach. Już w 1962 roku P. F. Drucker¹⁰ zauważa, iż logistyka stanowi w przedsiębiorstwach pewien ciemny, niezagospodarowany obszar, który odpowiednio zarządzany może przynieść ogromne efekty, o czym z pewnością wiedzą dzisiaj przedsiębiorcy, którzy na co dzień rozwiązują problemy logistyczne i ponoszą odpowiedzialność za przepływ materiałów. Globalizacja, a wraz z nią burzliwy rozwój życia gospodarczego stawia przed przedsiębiorstwami liczne wyzwania. Dostosowanie przedsiębiorstw do funkcjonowania w warunkach gospodarki globalnej wymaga również wprowadzania zmian w zakresie logistyki. Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie empirycznych wyników badań przedstawiających usprawnienia wprowadzone w zakresie logistyki w badanych przedsiębiorstwach w Polsce.

mgr Krzysztof Grochowski

Katedra Transportu, Spedycji i Logistyki
Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy

PROCESY INNOWACYJNE W SYSTEMACH ZARZĄDZANIA JAKO CZYNNIK ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTW USŁUG LOGISTYCZNYCH

Celem artykułu będzie wskazanie pozytywnego oddziaływania udoskonalanych systemów zarządzania na rozwój przedsiębiorstw w warunkach globalnych. W tym zakresie zostanie przedstawiony outsourcing działający w podmiotach gospodarczych sektora usług logistycznych oraz towarzyszące jemu inne formy zarządzania. W obecnej sytuacji gospodarczej wzrasta zapotrzebowanie na wprowadzanie wszelkiego rodzaju innowacji. Przedsiębiorstwa chcąc odpowiadać na potrzeby społeczeństwa muszą śledzić i wdrażać nowe technologie jak i również systemy zarządzania. Innowacja jest sama w sobie jednym z celów strategicznych jednostki gospodarczej. Właściciele firm powinni pamiętać co napisał P. F. Drucker a mianowicie: „*Przedsiębiorstwo nie prowadzące innowacji nieuchronnie starzeje się i podupada*”. Zmiany w zakresie zarządzania mają istotne znaczenie dla wdrażania gospodarki rynkowej. Istotne jest poszukiwanie innowacji w nowoczesnych technologiach, jednakże system taki można łatwo skopiować do innych przedsiębiorstw. Z kolei wykorzystując udoskonalane systemy zarządzania, podchodzi się indywidualnie do każdego przedsiębiorstwa i nie jest to prosty proces do identycznego powtórzenia w wielu innych jednostkach gospodarczych.

¹⁰ P. F. Drucker, *The Economy's Dark Continent*, „Fortune” 1962 nr 4.

Outsourcing stał się już pewnego rodzaju fundamentem zarządzania logistycznym łańcuchem dostaw. Pomimo to w świetle zmian jakie zachodzą w rynku ta forma zarządzania odkrywa nowe drogi dla rozwoju firm. Podobny kierunek nabiera działalność związana z offshoringiem. Podejmując odpowiednie decyzje stosując outsourcing posiłkujemy się innymi systemami zarządzania np. zarządzanie ryzykiem, controlling. Zdecydowana większość osób branży logistycznej i nie tylko, stwierdza: „*logistyka tworzy strategiczną, konkurencyjną przewagę w firmie*”. Ważną wskazówką prawie wszystkich współczesnych koncepcji i założeń w dziedzinie zarządzania jest aktywizacja ludzkich zdolności i umiejętności.

12.30-13.30 SESJA III WIEDZA I INNOWACJE W ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTW

dr hab. inż. Wiesław Matwiejczuk

Katedra Organizacji i Zarządzania
Wydział Zarządzania
Politechnika Białostocka

dr inż. Tomasz Matwiejczuk

Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku

AKTYWNOŚĆ INNOWACYJNA PRZEDSIĘBIORSTW BUDOWLANYCH

Budownictwo jest ważnym sektorem w europejskiej gospodarce, wnoszącym istotny wkład w jej rozwój, w kształtowanie rynku pracy i zrównowazony rozwój społeczno-gospodarczy. Zmieniające się środowisko działania polskich przedsiębiorstw budowlanych wymusiło na nich zmianę strategii zarządzania, w której to kluczową rolę zaczęła odgrywać strategia innowacyjności, jako źródło zapewnienia przewagi konkurencyjnej na rynku.

Prowadzone w Europie liczne badania dot. innowacji pokazują, że sytuacja w zakresie innowacyjności w sektorze budowlanym jest dużo trudniejsza niż w innych sektorach gospodarczych. Najważniejszymi czynnikami wpływającymi na podjęcie przez firmy działań innowacyjnych są, podobnie jak w innych sektorach, nowe możliwości rynkowe, wymagania klientów lub działania konkurencji. Natomiast czynnikami utrudniającymi działalność to m.in. ograniczone możliwości pozyskania finansowania zewnętrznego, słaba kondycja ekonomiczna przedsiębiorstw czy niechęć do ryzyka.

Przeprowadzone przez autorów, na próbie małych i średnich przedsiębiorstw budowlanych, badania pilotażowe weryfikują poglądy dotyczące innowacyjności przedsiębiorstw branży budowlanej i wskazują na główne bariery wdrażania przez nie innowacji. I choć większość przedsiębiorstw zetknęła się z innowacjami w najprostszej postaci, to w zdecydowanie mniejszym stopniu stać je było na wprowadzanie bardziej skomplikowanych, nowych rozwiązań w zakresie technologii produkcji przy użyciu nowoczesnych maszyn i urządzeń, czy też nowinek z zakresu organizacji i zarządzania. Rezultaty badań i wynikające z nich wnioski zostały przedstawione w niniejszej publikacji.

prof. dr hab. Mariusz Bratnicki
mgr Bartłomiej J. Gabryś

Katedra Przedsiębiorczości
Wydział Zarządzania
Akademia Ekonomiczna im. K. Adamieckiego w Katowicach

CZAS I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ ORGANIZACYJNA W GOSPODARCE OPARTEJ NA WIEDZY

Podłożem efektywności funkcjonowania i rozwoju organizacji w nowej ekonomii jest tworzenie, własność, ochrona, i użytkowanie zasobów wiedzy. Cennaść tego rodzaju zasobów jest powiązana z zakresem, w jakim są one transferowane i użytkowane w obrębie organizacji, ale trudno dostępne z zewnątrz i niełatwe do odtworzenia. Wiedza organizacyjna jest wartościowa zwłaszcza wtedy, gdy jest dostarczana we właściwym czasie do właściwych ludzi. Dotyczy ona przecież bardziej kontekstu niż faktów odzwierciedlanych przez informacje¹¹.

Rdzeniem przedsiębiorczości organizacyjnej jest proces odkrywania i wykorzystywania szans¹², co jest typem zachowań znamionujących te organizacje, które budują swą przewagę konkurencyjną tworząc i przetwarzając nową wiedzę tak, aby proaktywnie konkurować na krawędzi chaosu i czasu, przekształcając wiedzę w szansę, a te z kolei w nowe wartości i bogactwo.

Choć czas stanowi temat opracowań dotyczących wielu obszarów (czas w socjologii¹³, społeczna psychologia czasu¹⁴, czas w antropologii¹⁵, czy czas w filozofii¹⁶), zainteresowanie czasem w świecie biznesu jest prawdopodobnie, jedynie bardziej niż pobieżne. Praktyka wykorzystywania czasu w życiu gospodarczym opiera się głównie o potraktowanie go jako zasobu – rzadkiego, wartościowego i trudno osiągalnego. Z drugiej strony tempo i rozpowszechnianie się badań naukowych w tym obszarze doszły do miejsca, w którym warto zastanowić się czego już nauczyliśmy się o czasie organizacyjnym i podjąć próbę wskazania dalszych kroków na drodze efektywnego wykorzystania czasu w procesie przedsiębiorczości organizacyjnej.

¹¹ D.J. Teece, *Strategies for Managing Knowledge Assets: The Rule of Firm Structure and Institutional Context*, Long Range Planning, 2000, nr 1, s. 35-54.

¹² S. Shane, S. Venkataraman, *The promise of entrepreneurship as a field of research*, Academy of Management Review, 2000, nr 25 (1), s. 217-226.

¹³ J. Hassard, *Images of time in work and organizations*, [w:] S.R. Clegg, C. Hardy i W.R. Nord (red.), *Handbook of organization studies*, Sage, Thousand Oaks 1996, s.581-598.

¹⁴ J.E. McGrath, J.R. Kelly, *Time and human interaction*, Guilford, New York 1986.

¹⁵ E. Hall, *The dance of life*, Anchor Books/Doubleday, New York 1983.

¹⁶ H. Reichenbach, *The philosophy of time and space*, Dover, New York 1958.

dr Zbigniew Pastuszek

Pracownia Zastosowań Technik Informatycznych
Wydział Ekonomiczny
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

**LUKA E-TECHNOLOGICZNA I LUKA E-ORGANIZACYJNA
W POLSKIEJ GOSPODARCE**

W celu skwantyfikowania wyników analizowanej w artykule problematyki implementacji rozwiązań e-biznesowych w przedsiębiorstwie zaproponowane zostały – w analogii do pojęcia luki technologicznej i luki organizacyjnej w gospodarce – pojęcia luki e-technologicznej oraz luki e-organizacyjnej.

Pierwsze z nich odnosi się do poziomu różnic pomiędzy stopniem rozwoju gospodarki polskiej i gospodarek krajów najbardziej zaawansowanych w praktycznych zastosowaniach modeli i rozwiązań biznesowych nowej gospodarki, drugie natomiast do poziomu i zakresu różnic występujących w tej sferze w polskich przedsiębiorstwach. Wykorzystując tak przyjętą terminologię, podjęto próbę określenia aktualnego poziomu luki e-technologicznej występującej w polskiej gospodarce oraz poziomu luki e-organizacyjnej obserwowanej w polskich przedsiębiorstwach.

Przy identyfikacji luki e-technologicznej wykorzystano wybrane, światowe rankingi nowej gospodarki (takie jak *Knowledge Economy Index* – KEI, *Networked Economy Index* – NRI, *Growth Competitiveness Index* – GCI i *Knowledge-based Economy/Society* – KBE/S), zaś do określenia poziomu luki e-organizacyjnej wykorzystano autorskie badania problematyki *Net Readiness* w Polsce.

W podsumowaniu artykułu dokonano syntetycznej oceny poziomu rozwoju nowej gospodarki w Polsce i poziomu gotowości polskich przedsiębiorstw do wykorzystania najnowszych rozwiązań e-biznesowych. Zaproponowane i skwantyfikowane pojęcia luki e-technologicznej oraz luki e-organizacyjnej zostały również wykorzystane do wyznaczenia sfer analitycznych, najistotniejszych z punktu widzenia działań, zmierzających do eliminacji (lub ograniczenia) dysproporcji rozwojowych występujących w polskiej gospodarce i w polskich przedsiębiorstwach. Sfery te stanowiły także podstawę sformułowania szeregu rekomendacji dla praktyki gospodarczej na poziomie makro- i mikroekonomicznym.

dr Wanda Pełka

Katedra Usług Finansowych
Wydział Ekonomii i Zarządzania
Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. R. Łazarskiego w Warszawie

**STRUKTURA FINANSOWANIA INNOWACJI W POLSCE
– PROBLEM LUKI KAPITAŁOWEJ**

W warunkach globalizacji i towarzyszącemu temu procesowi upowszechnieniu technologii informatycznych i telekomunikacyjnych, dotychczasowe przewagi polskiej gospodarki stają się niewystarczające dla zdobycia pozycji na rynkach światowych. Podstawowym problemem rozwoju innowacji w Polsce jest występowanie luki kapitałowej, charakteryzującej się niedostateczną podażą kapitału długoterminowego dla innowacyjnych

przedsiębiorstw w początkowych fazach ich działalności. Bariera finansowa firm o wysokim potencjale rozwoju przejawia się wysokimi kosztami innowacji oraz brakiem zarówno środków własnych jak i utrudnionym dostępem do zewnętrznych źródeł finansowania. Celem opracowania jest określenie warunków na rzecz ograniczenia skali luki kapitałowej w zakresie finansowania innowacji w Polsce w kontekście procesu globalizacji. Analiza czynników determinujących dostępność źródeł finansowania na różnych etapach działalności przedsiębiorstw w powiązaniu z aktualnymi tendencjami na światowych rynkach finansowych, jak konsolidacja instytucji finansowych i koncentracja kapitałów, pozwala sformułować wniosek na rzecz konieczności stworzenia efektywnych mechanizmów mobilizacji podaży krajowego kapitału prywatnego w celu wspierania przedsiębiorstw innowacyjnych.

dr Krzysztof Janasz

Katedra Makroekonomii
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Szczeciński

RYZIKO W PRZEDSIĘWZIĘCIACH INNOWACYJNYCH

Identyfikacja ryzyka to jedna z fundamentalnych idei współczesnej gospodarki. Jednocześnie to historia odchodzenia od okresu przepowiedni i parapsychologii oraz dochodzenie do specjalistycznych narzędzi, technik i modeli zarządzania ryzykiem. Zastosowanie współczesnych metod oceny i ograniczania ryzyka eliminuje słabość i minimalizuje irracjonalne działania wobec dynamicznej i złożonej przyszłości na rzecz optymalnych wyborów i decyzji inwestorów¹⁷. Przyjmując założenie, że ludzie działają w swoim najlepiej pojętym interesie, teoretycy zajmujący się finansami byli w stanie udostępnić inwestorom bardzo skuteczne narzędzia eliminacji ryzyka.

Ryzyko jest nierozzerwalnie związane z działalnością innowacyjną, stanowiącą jednocześnie pewną barierę procesów innowacyjnych. Niezmiernie ważne jest więc wykorzystanie wszystkich czynników, zarówno makro-, jak i mikroekonomicznych, w celu łagodzenia negatywnych skutków ryzyka. Funkcjonowanie w danej gospodarce instrumentów ograniczających ryzyko innowacyjne korzystnie wpływa na wzrost chłonności innowacyjnej przedsiębiorstw.

Pojawiające się we współczesnym świecie coraz to nowe zagrożenia zwiększają niestabilność systemów finansowych państw, przez co stają się one coraz to podatniejsze na kryzysy. Powoduje to konieczność szerszego zajęcia się problemami ryzyka, określenia jego rodzajów, zasięgu oraz metod jego ograniczania, szczególnie w odniesieniu do przedsięwzięć innowacyjnych, które stają się dużym wyzwaniem dla przedsiębiorców chcących szybko rozwijać się i inwestować w nowe technologie. W interesie uczestników rynku występuje niezbędność tworzenia finansowego współdziałania na rzecz kształtowania i tworzenia wartości innowacyjnych. Społeczeństwo wykorzystujące wiedzę nie jest zjawiskiem trwałym, jeśli będzie pozostawione same sobie. Tworzenie gospodarki opartej na wiedzy wymaga oddziaływania na wielu płaszczyznach, co pociąga za sobą konieczność ponoszenia wielowymiarowych wysiłków w skali europejskiej, krajowej i regionalnej.

¹⁷ Por. E. Ostrowska, *Ryzyko projektów inwestycyjnych*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2002, s. 27.

dr Dariusz Piotrowski

Katedra Zarządzania Finansami
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

I-REITS – INNOWACJA NA RYNKU FINANSOWANIA NIERUCHOMOŚCI

Real Estate Investment Trusts to stosunkowo nowa forma wspólnego inwestowania na rynku nieruchomości. Pierwsze REITs powstały w 1960 roku w Stanach Zjednoczonych. W Azji pojawiły się dopiero w 2001 roku. Wprowadziła je Japonia, na następnie Singapur. REITs wyróżniają m.in. stosowane ograniczenia w polityce inwestycyjnej, wymogi dotyczące wielkości dywidendy w stosunku do kwoty wypracowanego zysku, jak też preferencje podatkowe. Inwestycja w jednostki funduszy ze względu na niski stopień ryzyka może być porównywana do lokat bankowych czy inwestycji w obligacje rządowe. Zapewnia jednak z reguły wyższą stopę zwrotu. Fundusze usprawniają zarządzanie nieruchomościami, dostosowują ich standard i wyposażenie do oczekiwań rynku. Poprzez zawierane transakcje zwiększają płynność na rynku nieruchomości.

Pierwszym krajem muzułmańskim, w którym notowane są REITs oraz ich szczególna forma Islamic-REIT jest Malezja. Malezja przoduje we wprowadzaniu innowacji produktowych na islamskim rynku finansowym. I-REIT w Malezji mają niewiele ponad roczną historię, więc z całą pewnością mogą być traktowane w kategoriach innowacji produktowej. Pod koniec 2005 roku wprowadzono regulacje dotyczące I-REITs, natomiast pierwszy i jak dotychczas jedyny fundusz powstał w połowie 2006 roku. Al-'Aqar KPJ REIT działa w sektorze ochrony zdrowia. W planach na 2007 roku wspomina się o wprowadzeniu następnych islamskich funduszy, m.in. inwestującego w plantacje palm kokosowych. Islamskie fundusze muszą spełniać wymogi szari'atu. Dotyczą one kwestii źródeł finansowania, celów inwestycji, czy też charakteru działalności dzierżawców. Znaczny potencjał rynku, mierzony ilością osób skłonnych zainwestować w instrumenty odpowiadające wymogom szari'atu, jak też sukcesy innych produktów finansów islamskich mogą zwiastować powodzenie tej innowacyjnej formie inwestycji na rynku nieruchomości.

dr Małgorzata Mikita

Katedra Usług Finansowych
Wydział Zarządzania i Finansów
Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. R. Łazarskiego w Warszawie

**PRIVATE EQUITY/VENTURE CAPITAL – JAKO ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE**

Innowacyjność przedsiębiorstw w Polsce jest bardzo mała. Z danych GUS wynika, że w latach 2002-2004 zaledwie 32% ogólnej liczby przedsiębiorstw w Polsce podjęło działania innowacyjne (nie wszystkie zakończyły się sukcesem).

Celem artykułu jest analiza wpływu finansowania w ramach *private equity/venture capital* na wzrost innowacyjności przedsiębiorstw w Polsce. Analiza została przeprowadzona w rozbiciu na dwa sektory: dużych przedsiębiorstw i małych i średnich przedsiębiorstw.

Do obserwacji posłużono się danymi statystycznymi obrazującymi zaangażowanie funduszy PE/VC na rynku w Polsce.

Efektem pracy jest wniosek, iż działające na polskim rynku fundusze PE/VC w bardzo małym stopniu przyczyniają się do wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw. Główne przyczyny tego stanu rzeczy to: brak zainteresowania funduszy PE/VC sektorem małych i średnich przedsiębiorstw, oraz duże zainteresowanie funduszy mało innowacyjnymi działaniami w zakresie wykupów i refinansowania. Szansą na zmianę tej sytuacji jest powstawanie funduszy regionalnych.

14.30-17.00 SESJA V

ZARZĄDZANIE WIEDZĄ I KAPITAŁEM INTELEKTUALNYM

dr Ryszard Jankowiak

Katedra Zarządzania
Wydział Ekonomii i Zarządzania
Politechnika Koszalińska

ZARZĄDZANIE WIEDZĄ A INNOWACYJNOŚĆ W SYSTEMACH ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ WSPÓLCZESNEGO PRZEDSIĘBIORSTWA

Zarządzanie wiedzą jest jedną z metod ożywiana przedsiębiorstwa poprzez włączenie wszystkich pracowników do jego funkcjonowania i właściwego wykorzystania ich wiadomości i umiejętności - czyli wiedzy. Zdolność konkurowania na rynku uzależniona jest m.in. od posiadanych kluczowych umiejętności i zasobów intelektualnych. Nie wystarcza już współcześnie najnowsza technologia i wielki kapitał. Najcenniejszymi są nowe pomysły przydatne w rozwiązywaniu lawinowo pojawiających się problemów. Uzyskanie certyfikatu jakości w przedsiębiorstwie powinno zaowocować m.in. szybkim pojawieniem się nowych produktów i usług jako dowód na elastyczność przedsiębiorstwa. Źródłem pomysłów będą twórczy pracownicy, a inspiracją do tego - informacje pozyskane od klientów zewnętrznych w ramach badania ich satysfakcji. Gwarantem tych działań jest zastosowanie systemowego i procesowego podejścia do zarządzania jakością, badanie satysfakcji, audyty oraz na ich podstawie - projektowane i wdrażanie działań korygujących i zapobiegawczych, postrzeganych niejednokrotnie jako nowe idee. Proces pojawienia się, wdrożenia i ciągłego doskonalenia twórczych idei nazywany jest organizacyjnym procesem innowacji. Zapisy formalne zawarte w normach jakości serii ISO, a dotyczące doskonalenia przedsiębiorstwa, często przyjmują postać innowacyjności organizacyjnej. Zawiera ona etapy: zidentyfikowanie obszaru innowacji, projekt udoskonalenia, wdrożenie nowej idei, wzrost popytu na udoskonalony wyrób lub usługę, rozpowszechnienie udoskonalenia wśród konkurentów, nasycenie i w konsekwencji obniżenie się popytu, które sprzężeniem zwrotnym uruchamiają kolejny proces innowacyjny. Uzyskany certyfikat ISO jest gwarantem innowacyjności w podsystemach przetwarzania i zarządzania. Jego efektem mogą być innowacje stopniowe (doskonalące) lub radykalne (nowości).

dr Aldona Glińska-Noweś

Katedra Podstawowych Problemów Zarządzania
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

STAN ZASOBÓW WIEDZY W POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTWACH W ŚWIETLE BADAŃ EMPIRYCZNYCH

Zarządzanie wiedzą to jedna z bardziej nośnych w ostatnim czasie koncepcji funkcjonujących na gruncie nauk organizacji i zarządzania. Jakkolwiek jej „korzenie” wywodzą się z różnych nurtów, funkcjonujących nie tylko w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, to jednak

w bezpośredni sposób zarządzanie wiedzą wyłoniło się z tzw. podejścia zasobowego (*resource-based view of the firm*). Podejście to, najkrócej rzecz ujmując, traktuje organizację jako unikatową wiązkę zasobów i umiejętności, które decydują o sukcesie organizacji. U podłoża budowania przez organizację jej przewagi konkurencyjnej znajdują się tzw. kluczowe (bazowe) kompetencje (*core competences*), które są niczym innym jak wiedzą skumulowaną na poziomie organizacji (a nie tylko jednostki).

Wiedza, zarówno jednostkowa, jak i organizacyjna może być definiowana i klasyfikowana na wiele różnych sposobów. Jednym z nich, jak się wydaje szczególnie użytecznym z punktu widzenia operacjonalizacji zarządzania wiedzą, może być próba odpowiedzi na pytanie: wiedza „o czym?” ma strategiczne znaczenie dla przedsiębiorstw. Klasyfikacja tego rodzaju pozwala ocenić zarówno stan zasobów wiedzy będących w posiadaniu polskich przedsiębiorstw, jak również potrzeby w tym zakresie wynikające z wymogów konkurencji na rynkach krajowych i międzynarodowych.

Prezentowane w referacie rozważania opierają się na wynikach badań empirycznych, przeprowadzonych w grupie przodujących polskich przedsiębiorstw. Wśród celów tych badań znalazła się m.in. enumeracja elementarnych składników zasobów wiedzy posiadanych przez przedsiębiorstwa, ocena ich stanu oraz określenie pożądanych kierunków rozwoju. Referat prezentuje najważniejsze z ustaleń poczynionych w tym zakresie.

dr Monika Chodorek
mgr Małgorzata Baran

Katedra Podstawowych Problemów Zarządzania
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

ROLA KLASTRA W PROCESIE ZARZĄDZANIA WIEDZĄ W PRZEDSIĘBIORSTWIE

W poszukiwaniu czynników sukcesu przedsiębiorstwa rośnie znaczenie zasobów „miękkich”, będących przede wszystkim efektami działań intelektualnych, koncepcyjnych, twórczych, ludzi zatrudnionych w przedsiębiorstwie. Wiedza staje się głównym, strategicznym zasobem, na którym przedsiębiorstwa budują przewagę konkurencyjną. Docenia się fakt, iż to właśnie wiedza ma istotny wpływ na tworzenie wartości ekonomicznej. W przedsiębiorstwach zaczyna dominować przekonanie, iż aby osiągnąć przewagę konkurencyjną konieczna jest stała współpraca ze wszystkimi partnerami biznesowymi. Podkreśla się rangę transferu czy dyfuzji wiedzy i technologii dla poprawy innowacyjności, a przez to i konkurencyjności przedsiębiorstwa. Sprawny przepływ wiedzy między partnerami staje się priorytetem w skutecznym zarządzaniu przedsiębiorstwem.¹⁸

Klaster współcześnie zaczyna być postrzegany jako pewien sposób funkcjonowania przedsiębiorstw, który pozwala zarówno pozyskiwać wiedzę, rozwijać ją, jak również tworzyć nową. Znaczna część argumentów wysuwanych na poparcie idei klastrów jest skoncentrowana wokół korzyści, jakie przedsiębiorstwa klastra czerpią z „niehandlowych zależności”, wspierających dzielenie się wiedzą i uczenie się, a podstawowymi źródłami przewag

¹⁸ Zob. B. Bembenek, *Partnerstwo w budowaniu gospodarki opartej na wiedzy*, www.mikro.univ.szczecin.pl/bp/index.php?a=h38f1, s. 26-27.

konkurencyjnych klastrów są ludzie i przedsiębiorstwa uczące się o nowych technologiach poprzez dzielenie się i wymianę informacji¹⁹.

Celem referatu jest pokazanie roli klastra w procesie zarządzania wiedzą w przedsiębiorstwach. Działania oparte na współpracy przedsiębiorstw z różnymi jednostkami: kooperantami, dostawcami, odbiorcami, jednostkami naukowo-badawczymi zostały poddane analizie w odniesieniu do etapów procesu zarządzania wiedzą oraz poparte badaniami empirycznymi.

dr Marcin Kuzel

Katedra Zarządzania Rozwojem Przedsiębiorstwa
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

KORPORACJE TRANSNARODOWE W PROCESIE DYFUZJI WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI

Korporacje transnarodowe (TNCs – *transnational corporations*), a w szczególności prowadzona przez nie polityka internacjonalizacji działalności gospodarczej, mają znaczący wpływ na procesy i zjawiska zachodzące w gospodarce światowej końca XX i początku XXI wieku. Liczba korporacji transnarodowych, ich zasoby kapitałowe, zakres oddziaływania oraz zasięg prowadzonej działalności gospodarczej są z roku na rok coraz większe. Dążenie do utrzymania przez TNCs przewag konkurencyjnych na rynkach zagranicznych wymusza konieczność transferowania przynajmniej części technologii (zarówno tzw. twardych, jak i miękkich) wypracowanych w przedsiębiorstwach macierzystych do zagranicznych filii i oddziałów. Fakt ten, w powiązaniu z szerokim zasięgiem działalności korporacji transnarodowych poprzez sieć jednostek zlokalizowanych w różnych regionach świata, decyduje o tym, iż rola TNCs w procesie międzynarodowego transferu oraz dyfuzji wiedzy i umiejętności wydaje się być znaczna. Intensywność tego procesu będzie jednak zależała od polityki korporacji w zakresie utajniania i ochrony stosowanych rozwiązań, stopnia niezależności i zakresu sprawowania władzy przez kierownictwa centrów decyzyjnych, struktury organizacyjnej korporacji, stopnia podporządkowania jednostek zagranicznych przedsiębiorstwu macierzystemu, a także od zdolności absorpcyjnych przedsiębiorstw krajowych.

Prezentowany referat został poświęcony zagadnieniom współpracy i wpływowi tworzenia powiązań gospodarczych pomiędzy zlokalizowanymi w Polsce filiami największych TNCs świata i przedsiębiorstwami krajowymi na intensyfikację procesów dyfuzji wiedzy i umiejętności. Zaprezentowano wyniki badań uzyskanych w efekcie przeprowadzenia projektu pn. „*Rola bezpośrednich inwestycji zagranicznych w dyfuzji wiedzy i umiejętności (na przykładzie gospodarki Polski)*” zrealizowanego pod kierownictwem Włodzimierza Karaszewskiego w latach 2004-2005 w ramach grantu Ministerstwa Nauki i Informatyzacji (obecnie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) nr 1 H02C 062 26. Uzyskane wyniki badania są w niniejszym opracowaniu prezentowane i analizowane przy zastosowaniu kryterium podziału według kraju pochodzenia korporacji macierzystej.

¹⁹ M. Perry, *Business clusters – an international perspective*, Routledge 2005, ss. 11-16.

mgr Katarzyna Grunwald

Uniwersytet Gdański

KIERUNKI ELIMINACJI DYSFUNKCJI TRANSFERU WIEDZY

Dysfunkcje transferu wiedzy mają negatywny wpływ na generowanie i wykorzystanie wiedzy w organizacji. Stale rosnąca rola zasobów niematerialnych skłania do poszukiwania sposobów eliminacji nieprawidłowości związanych z transferem wiedzy. W artykule zgromadzono przykłady i zaznaczono główne kierunki działań podejmowanych w celu dokonania usprawnień.

mgr inż. Anna M. Trzaskowska-Bogusz

Katedra Ekonomii i Zarządzania

Wydział Przedsiębiorczości i Towaroznawstwa

Akademia Morska w Gdyni

KONCEPCJA POMIARU ZDOLNOŚCI DO UCZENIA SIĘ SZKÓŁ WYŻSZYCH

Uczelnia powinna być organizacją opartą na wiedzy, stąd jej znaczący wkład w budowanie nowego i bardziej świadomego społeczeństwa, dla którego właśnie wiedza jest narzędziem walki konkurencyjnej. Wiedza ta, w powiązaniu z praktyką, daje duże możliwości, wyznacza pozycję absolwentów uczelni na rynku pracy dając trwale zatrudnienie, likwidując jednocześnie poczucie strachu o jutro. Należy również pamiętać, że jakość szkolnictwa wyższego jest ważnym wyznacznikiem europejskiej atrakcyjności i konkurencyjności na płaszczyźnie międzynarodowej.

Niezbędnym atrybutem organizacji uczącej się jest jej zdolność do rozpoznawania sygnałów płynących z otoczenia oraz zdolność do elastycznego reagowania na te sygnały. Pilną potrzebą jest określenie czy nadchodzący niż demograficzny oraz ostra walka konkurencyjna w badanym sektorze nie wpłynie negatywnie na zachowania organizacji.

W artykule zostanie przedstawiona koncepcja pomiaru zdolności szkół wyższych do uczenia się. Zdolność do uczenia się szkół wyższych zostanie zmierzona za pomocą czterech grup kryteriów: siły naukowej, jakości kształcenia, warunków studiowania oraz umiędzynarodowienia studiów. Każda z grup kryteriów zawiera szereg mierników, którym przyporządkowano odpowiednie rangi w zależności od stopnia ważności danej cechy.

Powyższe narzędzie zostanie zastosowane do pomiaru zdolności do uczenia się wydziałów ekonomicznych publicznych szkół wyższych województwa pomorskiego. Są to wydziały ekonomiczne funkcjonujące w obszarze uczelni nieekonomicznych. Wydziałów tych nie konfrontowano z akademiami ekonomicznymi ze względu na jednoprofilowy (ekonomiczny) kierunek kształcenia tych drugich. Poddane diagnozie uczelnie mają wieloprofilowy kierunek kształcenia i wymiana wiedzy między różnymi wydziałami jest ograniczona. W uczelniach ekonomicznych natomiast występuje znacznie intensywniejsza wymiana wiedzy między jednostkami. Jednakże, nie oznacza to, że narzędzie nie może być wykorzystane we wszystkich typach uczelni.

dr Piotr Wróbel
mgr Małgorzata Wojnarowska

Instytut Organizacji i Zarządzania
Wydział Zarządzania
Uniwersytet Gdański

PROBLEMY ZARZĄDZANIA WIEDZĄ NA PUBLICZNEJ UCZELNI EKONOMICZNEJ

Uczelnie funkcjonują od kilkuset lat, w ciągu których doskonały metody i narzędzia zarządzania. Wypracowano także pewne mechanizmy zarządzania wiedzą. Jednak w obliczu gwałtownych zmian cywilizacyjnych, urynkowania działalności edukacyjnej oraz integracji sfery dydaktyki i nauki w ramach Unii Europejskiej obszar zarządzania wiedzą musi podlegać ciągłemu doskonaleniu. Na drodze do skutecznej realizacji tej idei stoi jednak wiele przeszkód, które należy pokonać. Artykuł, bazując na wynikach wstępnych badań przeprowadzonych w 2006 roku, przedstawia problemy z jakimi można się zetknąć chcąc zarządzać wiedzą na publicznej uczelni ekonomicznej.

Opis problemów został dokonany dwupłaszczyznowo, w podziale na:

- poszczególne procesy zarządzania wiedzą (planowanie wiedzy, pozyskiwanie, lokalizowanie wiedzy, dzielenie się wiedzą, rozwój, ochrona i ocena wiedzy),
- obszary wspomagające zarządzanie wiedzą (struktura organizacyjna, zarządzanie zasobami ludzkimi, kultura organizacji, system informacji).

Analizowane problemy obejmują przykładowo brak indywidualnych planów rozwoju pracowników, brak skutecznych narzędzi lokalizowania wiedzy cichej, niewystarczającą pracę zespołową, sztywne struktury organizacyjne nie wspierające wymiany i rozwoju wiedzy, brak relacji mistrz – uczeń.

Przedstawiony w artykule katalog potencjalnych problemów obrazuje, jak dużym wyzwaniem dla uczelni jest skuteczne zarządzanie własnym kapitałem intelektualnym i w zamierzeniu autorów ma być przyczynkiem w dyskusji, czy warto na uczelniach zarządzać wiedzą.

10.00-12.00 SESJA II

INNOWACJE A KONKURENCYJNOŚĆ

prof. dr hab. Czesław Glinkowski
dr Dariusz Nowak

Katedra Ekonomiki Produkcji
Wydział Zarządzania
Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ SAMORZĄDÓW W TWORZENIU I REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH GMINY NA PRZYKŁADZIE KOŹMINKA WIELKOPOLSKIEGO

Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich przejawiający się w istniejącej infrastrukturze, zdolności przyciągania kapitału oraz w warunkach życia mieszkańców jest w Polsce bardzo zróżnicowany. Z jednej strony działają doskonale rozwinięte gminy, o potężnym znaczeniu dla lokalnej i regionalnej społeczności, o ponadprzeciętnych dochodach budżetowych, o dużej skłonności inwestycyjnej z drugiej strony natomiast istnieją setki gmin o bardzo małym potencjale rozwojowym, niedostrzegane zarówno poprzez władze centralne jak i lokalne. Przyczyn takiego stanu rzeczy należy upatrywać w dwóch aspektach związanych z otoczeniem zewnętrznym i wewnętrznym. Zewnętrzne to główne atuty gminy, spośród których warto zwrócić uwagę na lokalizację, zasoby naturalne, środowisko, atrakcyjność turystyczną itp. Posiadanie jednak tego rodzaju korzyści nie gwarantuje osiągnięcia przewagi konkurencyjnej, którą można rozumieć jako umiejętność skutecznego i sprawnego przyciągania inwestorów zarówno przemysłowych lokalizujących swoje przedsiębiorstwa w gminach jak i indywidualnych, szukających nowego miejsca zamieszkania. Ważna jest druga grupa czynników, która związana jest z predyspozycjami lokalnej społeczności do podejmowania i akceptowania nowych wyzwań. Zasadniczą rolę w tej grupie odgrywa samorząd, a zwłaszcza jego zdolność do podejmowania różnego rodzaju ryzyka, umiejętności wyznaczania nowych zadań i celów oraz ich selektywnej oceny pod względem wpływu na poszczególne obszary funkcjonowania, a także podejmowania wyzwań inwestycyjnych a więc ich zdolność do innowacyjnego działania. Umiejętne wykorzystanie kluczowych kompetencji przez gminę powinno przyczynić się do jej rozwoju, który staje się siłą napędową. Wzrost ilości mieszkańców, wzrost liczby przedsiębiorstw, zwiększony przepływ towarowy przyczyniają się do wzrostu dochodów budżetowych, które są podstawą kolejnych inwestycji. Kolejne inwestycje przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności poszczególnych miejscowości gminy i przyciągają kolejnych inwestorów. Dysproporcje w rozwoju niektórych gmin zwiększają się zatrważająco szybko. Jedynym czynnikiem hamującym jest obawa lokalnych władz przed konsekwencjami ryzykownych decyzji, które najczęściej oceniane są politycznie a nie ekonomicznie. Nie bierze się pod uwagę przyszłej wartości inwestycji, tylko bieżący wynik. Takie działania skutecznie odstrasza i zniechęca lokalne władze do innowacyjnego, ale ryzykownego działania. Zadaniem artykułu będzie selektywne przedstawienie porównawcze wybranych gmin pod względem ich innowacyjności i jej wpływu na dochód budżetowy własny.

dr Wojciech Dyduch

Akademia Ekonomiczna im. Karola Adamieckiego w Katowicach

INNOWACYJNOŚĆ ORGANIZACJI – ISTOTA, POMIAR I POWIĄZANIE Z EFEKTYWNOŚCIĄ

Z racji wielu badań przedstawiających dodatnią zależność pomiędzy przedsiębiorczością organizacyjną a efektywnością (np. Antoncic & Hisrich, 2003; Lumpkin, Wales, & Ensley 2006; Wiklund, 1999, Zahra & Covin, 1995), artykuł podejmuje próbę zastosowania miar przedsiębiorczości, przede wszystkim innowacyjności, jako wskaźników odzwierciedlających efektywność firm. Proponowany postulat jest sprawdzony empirycznie, poprzez przedstawienie wyników badań analizujących zależność pomiędzy poziomem innowacyjności 464 polskich organizacji, a ich efektywnością finansową.

W podejmowanych badaniach naukowych weryfikacji poddano następującą hipotezę badawczą: Istnieje dodatnia zależność między innowacyjnością, mierzoną różnymi miarami, a efektywnością. W celu jej sprawdzenia przeprowadzono badania z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety. Narzędzie badawcze poddane testom statystycznym zostało w dalszej kolejności rozprawdzone wśród dobranych w sposób losowy na podstawie prowadzonej działalności organizacji z całej Polski. Respondenci wywodzili się ze średniego i wyższego szczebla kierowniczego.

W przeprowadzonych badaniach zmienną zależną stanowiła efektywność przedsiębiorstwa. Do oceny efektywności funkcjonowania badanych organizacji wykorzystano syntetyczny wskaźnik McKenzie, obliczany jako iloraz dwóch zmiennych: zysku brutto oraz przychodów ze sprzedaży netto.

Wyniki badań wskazują, że ogólnie rzecz biorąc istnieje dodatnia zależność pomiędzy poziomem innowacyjności polskich organizacji a ich efektywnością rozumianą w aspekcie finansowym.

mgr Bożena Kalinowska

Przemysłowy Instytut Automatyki i Pomiarów – PIAP w Warszawie

PROCESY INNOWACYJNE A ZWIĘKSZENIE KONKURENCYJNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW

W referacie zostały omówione procesy innowacyjne zachodzące w przedsiębiorstwach. Przedstawiono zależności pomiędzy innowacją a konkurencyjnością. Przedmiotem referatu jest analiza działalności innowacyjnej polskich przedsiębiorstw w szczególności przedsiębiorstw przemysłowych. Opisano przykłady wdrożeń innowacji. Zdolność do szybkiego wdrażania nowoczesnych rozwiązań technologicznych i organizacyjnych oraz zamiana ich w sukces komercyjny to determinanta konkurencyjności polskiej gospodarki. Konkurencyjna gospodarka oparta na innowacyjnych działaniach przyczynia się do wzrostu zatrudnienia w przedsiębiorstwach. Dzięki kreowaniu procesów innowacyjnych możliwe są osiągnięcia naukowe, które w dużej mierze wpływają na poprawę warunków życia. Innowacyjność gospodarki to zdolność przedsiębiorców do ciągłego poszukiwania i implementowania wyników prac badawczych i rozwojowych, nowych pomysłów czy wynalazków. Innowacyjność to również modernizowanie istniejących technologii produkcyjnych czy wprowadzanie nowych

rozwiązań organizacyjnych. Aby pobudzać i rozwijać innowacyjność przedsiębiorstwa potrzebne jest zachowanie zdrowej relacji pomiędzy badaniami a zastosowaniem praktycznym. Do odpowiedniego realizowania procesów innowacyjnych przyczyniają się także korzystne warunki natury organizacyjnej, społecznej, technicznej oraz ekonomicznej. Nową formą organizacji jest organizacja wirtualna, która jest dynamicznym narzędziem zarządzania oraz ułatwia zdobywanie przewagi konkurencyjnej. Opiera się ona głównie na Internecie i funkcjonuje na rynku globalnym.

mgr Katarzyna Szopik

Zakład Zarządzania Przedsiębiorstwem
Instytut Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Szczeciński

**DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWA I INNOWACYJNA
W ASPEKCIE KONKURENCYJNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW**

Coraz częściej w publikacjach podkreślany jest również fakt, iż podstawowym warunkiem funkcjonowania i przetrwania przedsiębiorstw na globalnym rynku jest zdolność umiejętnego zarządzania poprzez kreowanie i efektywne wdrażanie innowacji. Może to być efektem prowadzenia i umiejętnego korzystania z posiadanych informacji uzyskanych na drodze prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej. Szybki postęp techniczny i technologiczny niezaprzeczalnie stanowią o potrzebie opracowywania coraz to nowych, zmodyfikowanych kierunków działania i strategii rozwoju przedsiębiorstw. Współcześnie podstawą w budowaniu strategii konkurencji jest uwzględnianie w jej ramach również kwestii działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej jako kluczowego czynnika wzrostu konkurencyjności. Firmy działające na rynku zachodnim ze znacznym wyprzedzeniem reagują na jego potrzeby, kładąc duży nacisk na sferę naukowo-badawczą i innowacyjną, a także wykorzystując pojawiające się na nim trendy.

Wprowadzanie innowacji pozwala na osiągnięcie korzystniejszej pozycji na arenie międzynarodowej, co jest czynnikiem niestety istotnym, głównie w aspekcie wkroczenia Polski w struktury unijne. Przedsiębiorstwa funkcjonujące na rynku europejskim szczególną uwagę przywiązują do uzyskania najlepszych wyników poprzez pozyskiwanie odpowiednio wykwalifikowanej kadry, kształtowanie właściwej współpracy z otoczeniem zarówno bliskim jak i konkurencyjnym oraz wdrażanie efektywnych metod produkcji zgodnych z potrzebami rynku. Takie czynniki mogą stwarzać obraz przedsiębiorstw innowacyjnych i jednocześnie stanowić silne strony ich funkcjonowania. Szeroko rozumiana konkurencja między firmami, sektorami, regionami, a wreszcie krajami uważana jest za siłę napędową innowacji. Oznacza to, że przedsiębiorstwa zmierzające do utrzymania stałej przewagi konkurencyjnej, zmuszone są do usprawniania prowadzonej działalności oraz podejmowania działań zmierzających do jej doskonalenia. Staje się to możliwe dzięki prowadzeniu działalności innowacyjnej, która postrzegana jest jako główne źródło wzrostu gospodarczego i konkurencyjności.

prof. dr hab. Bogdan Nogalski
dr Agnieszka Szpitter

Instytut Organizacji i Zarządzania
Uniwersytet Gdański

INNOWACJE MARKETINGOWE JAKO NARZĘDZIA POPRAWY POZYCJI KONKURENCYJNEJ PRZEDSIĘBIORSTWA

Współcześnie konkurowanie przedsiębiorstw i marek staje się coraz silniejsze. Kluczem do sukcesu staje się zrozumienie zmian jakie zachodzą w otoczeniu w zakresie produktu i klienta.

W najlepszych przedsiębiorstwach marketing przestał być wąską kompetencją biznesową, a stał się procesem myślenia i działania, który obejmuje całą firmę. Takie podejście wymaga ścisłej integracji sfery marketingu ze strategią konkurencyjną przedsiębiorstwa i jego działaniami operacyjnymi.

Znajomość nowych trendów i narzędzi marketingu, które są odpowiedzią na zmieniające się potrzeby klientów, pomagają zapewnić przedsiębiorstwu korzystniejszą pozycję konkurencyjną na rynku.

Artykuł skupia się na nowym podejściu do innowacji, które wskazuje na rosnące znaczenie reputacji przedsiębiorstwa dla jego działań marketingowych i roli marketingu w tworzeniu nowych modeli biznesowych.

mgr Mariusz Czupich

Katedra Integracji Europejskiej i Studiów Regionalnych
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

INFRASTRUKTURA WSPARCIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI AKADEMICKIEJ I JEJ ROLA W PODNOSZENIU KONKURENCYJNOŚCI REGIONU

Wzrastająca konkurencja między podmiotami gospodarczymi wymusza na nich potrzebę ciągłego doskonalenia swoich produktów i usług. Komerccjalizacja technologii dzięki współpracy wielu podmiotów, jak: uniwersytety, parki technologiczne, przedsiębiorstwa innowacyjne, fundusze poręczeń, staje się procesem przebiegającym coraz szybciej. Znaczącą rolę w całym procesie transferu wiedzy do przemysłu odgrywają uniwersytety, które odpowiadają za podaż nowych rozwiązań oraz za odpowiednie przygotowanie kadr naukowych oraz gospodarczych. Szerzenie idei przedsiębiorczości w środowisku akademickim oraz stwarzanie warunków dla rozwoju nowo powstałych przedsiębiorstw staje się priorytetowym zadaniem dla szkół wyższych, których wolą jest wpływanie na rozwój społeczno – gospodarczy w regionie. Uczelnie mogą tworzyć akademickie inkubatory przedsiębiorczości, które wspierają pracowników naukowych i studentów w podejmowaniu i rozwoju działalności gospodarczej.

Artykuł opisuje znaczenie działalności inkubatorów w rozwoju akademickich przedsiębiorstw odpryskowych tzw. *spin – out*, a także określa charakter wsparcia jakie inkubator generuje dla początkujących przedsiębiorców oraz dla samej uczelni. Funkcjonowanie inkubatorów zostało przedstawione na podstawie polskich organizacji tego typu oraz na przykładach zaczerpniętych z zagranicznych praktyk. Ponadto opisana została część projektów

koordynowanych przez Unię Europejską oraz programów i inicjatyw europejskich uniwersytetów na rzecz rozwoju przedsiębiorczości. Dalsza część artykułu przedstawia wpływ infrastruktury wsparcia przedsiębiorczości na kształtowanie się środowiska przedsiębiorczości w regionie oraz na jego rozwój ekonomiczny. Pomoc skierowana do nowych przedsiębiorstw w pierwszych etapach ich funkcjonowania jest bardzo pożądana z punktu widzenia niedoświadczonych przedsiębiorców, którzy muszą stawić czoła wielu barierom i problemom m.in. natury prawnej czy finansowej. W późniejszym okresie, gdy stają się coraz bardziej samodzielni, rozwijają firmę, zwiększają produkcję i oddziałują tym samym na lokalny rynek pracy oraz na poziom konkurencyjności gospodarki regionu.

12.30-14.30 SESJA IV

INNOWACJE W GOSPODARCE POLSKI

prof. UwB, dr hab. Robert Ciborowski

Zakład Systemów Ekonomicznych

Wydział Ekonomiczny

Uniwersytet w Białymstoku

ŹRÓDŁA TRANSFERU TECHNOLOGII W REGIONIE PERYFERYJNYM. PRZYKŁAD POLSKI PÓŁNOCNO – WSCHODNIEJ

Od kilkunastu lat nastąpiło wyraźne zwiększenie zainteresowania ekonomistów problemem transferu technologii. Dzieje się tak z wielu powodów, nie tylko o charakterze ekonomicznym. Co więcej, jego znaczenie będzie coraz większe, gdyż w ogromnym stopniu decyduje o możliwościach wzrostu zdolności konkurencyjnych firm, regionów i gospodarek w warunkach ogromnego zróżnicowania i wysokiej zmienności otoczenia. Transfer technologii stwarza także możliwości i zmniejsza ograniczenia dla rozwoju społecznego i gospodarczego. Przedsiębiorstwa i konsumenci potrzebują nowych rozwiązań technologicznych, gdyż prowadzą one do powstawania nowych produktów, procesów wytwórczych, rozszerzania rynków zbytu czy zmian struktury gospodarczej.

Transferowana technologia jest z jednej strony efektem wyższej innowacyjności firm, z drugiej zaś jej adaptacja stanowi wyraz zapotrzebowania ze strony odbiorców. Jest to proces dość trudny, ze względu na przestrzenne i strukturalne zróżnicowanie rynków w krajach dostarczających technologie i krajach odbiorców. Wywołuje to różnego typu ograniczenia w możliwościach dostosowania nowych rozwiązań do rzeczywistych potrzeb firm i gospodarek. Obecnie istotą strategii rozwojowych przedsiębiorstw i gospodarek staje się rywalizacja międzynarodowa. Różni się ona od działań opartych na strategiach krajowych, gdyż maleje w nich rola państwa jako stymulatora polityki innowacyjnej, a rośnie mechanizmów rynkowych. Tym samym identyfikując i analizując źródła transferu technologii należy zwrócić uwagę na składniki systemów gospodarczych wpływające na: zdolność do tworzenia, absorpcji i dyfuzji innowacji, akumulację i przepływ kapitału ludzkiego, konkurencyjność czy możliwości uczestnictwa w międzynarodowym podziale pracy.

Celem artykułu jest przedstawienie i ocena wpływ transferu technologii na poziom innowacyjności, zmiany struktury produkcji i jej organizację, poziom konkurencyjności, infrastrukturę innowacyjną i co z punktu widzenia Polski wydaje się najważniejsze, na zmniejszenie dystansu rozwojowego. Przedmiotem analizy objęto północno – wschodnią Polskę, gdzie transfer technologii stwarza szanse ograniczenia luki technologicznej i rozwojowej w stosunku do lepiej rozwiniętych regionów Polski i Europy.

dr inż. Marzena Grzesiak

Zakład Zarządzania Wiedzą i Informacją Naukowo-Techniczną
Wydział Zarządzania i Ekonomii
Politechnika Gdańska

INNOWACYJNOŚĆ MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW KOOPERUJĄCYCH Z PRZEMYSŁEM OKRĘTOWYM

Innowacyjność, szczególnie małych i średnich przedsiębiorstw, stała się tematem wielu badań i opracowań²⁰. Fakt ten spowodowany jest wzrostem wymagań rynku i nasileniem konkurencji związanym, między innymi, z wejściem Polski w struktury Unii Europejskiej. Rozwój gospodarki narodowej warunkowany jest również rozwojem przedsiębiorstw. Poprzez wprowadzanie innowacji przedsiębiorstwa nie tylko stają się bardziej konkurencyjne, ale zwiększają swój potencjał rozwojowy. Jednak, jak wskazują przeprowadzone badania, wśród małych i średnich przedsiębiorstw zdecydowanie mniejszy jest odsetek firm wprowadzających innowacje, niż w grupie dużych przedsiębiorstw. Wynika to najczęściej ze specyfiki działania form sektora MSP. W trudnej sytuacji znajdują się te przedsiębiorstwa, których istnienie i rozwój jest uzależnione od kondycji dużych, najczęściej państwowych, przedsiębiorstw (np. stoczni). W ramach projektu MAYDAY²¹ przeprowadzone będą badania mające na celu, między innymi, wstępną ocenę potencjału innowacyjnego małych i średnich przedsiębiorstw kooperujących z przemysłem okrętowym. Wyniki tych badań zostaną przedstawione w artykule.

Analiza wcześniej przeprowadzonych badań pilotażowych²² wykazała, że menedżerowie współpracujący z przemysłem okrętowym w ponad 63% przypadków przewidują w najbliższym czasie wprowadzenie nowej technologii (w całej badanej populacji odsetek ten wynosi prawie 52%), przy czym najczęściej będzie ona dotyczyć nowej technologii wytwarzania. Planowane innowacje związane są także z zakupem narzędzi informatycznych, nowych maszyn i urządzeń, czy reorganizacją procesów biznesowych²³.

²⁰ np.: 1. A. Żołnierski (red.), *Innowacyjność 2006. Stan innowacyjności, metody wspierania, programy badawcze*. Raport, PARP, Warszawa 2006.

2. A. Żołnierski, *Potencjał innowacyjny polskich małych i średniej wielkości przedsiębiorstw*, PARP, Warszawa, 2005.

3. *Raport o stanie sektora MSP w latach 2001-2002*, PARP, Warszawa 2003.

4. W. Janasz, K. Kozioł, *Determinanty działalności innowacyjnej przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa 2006.

²¹ Projekt realizowany przy udziale środków Europejskiego Funduszu Strukturalnego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL.

²² Przeprowadzono badania wśród 90 firm, z czego 34 współpracowały z przemysłem okrętowym – przyp. autora.

²³ Więcej nt.: M. Grzesiak, *Analiza stopnia wykorzystania nowych technologii, w tym informacyjno-komunikacyjnych*, Raport na potrzeby sprawozdawczości projektu MAYDAY, Politechnika Gdańska WZiE, wrzesień 2006.

mgr Aleksandra Kolemba

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

INNOWACYJNOŚĆ MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE W LATACH 2000 I 2004

W artykule poruszono problematykę innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność w Polsce w 2000 i 2004 roku. Artykuł składa się z czterech części, w których analizie poddane zostały czynniki i wskaźniki przyczyniające się do tworzenia i wdrażania innowacji w przedsiębiorstwach.

Część pierwsza prezentuje główne źródła współpracy przedsiębiorstw z jednostkami dostarczającymi informacje, wykorzystywane do tworzenia i wdrażania nowości. Podjęto problematykę współpracy przedsiębiorstw z jednostkami badawczo – rozwojowymi, wskazując zalety płynące z tej wymiany wiedzy.

Część druga dotyczyła działalności innowacyjnej małych i średnich przedsiębiorstw. Przedstawiono wkład małych i średnich przedsiębiorstw w aktywność innowacyjną w stosunku do ogółu wskazanych przedsiębiorstw działających na terenie Polski. Przedstawiono dynamikę funkcjonowania (w ujęciu liczbowym) innowacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw w 2004 roku (rokiem bazowym był 2000). Skupiono uwagę także na tych przedsiębiorstwach, które we własnym zakresie opracowywały innowacje. Poruszono tematykę wdrażania innowacji produktowych, a także procesowych – zarówno na tle kraju, jak i wskazując najbardziej innowacyjne województwa – wskazując dynamikę zmian zachodzących w 2000 i 2004 roku.

Część trzecia poświęcona została nakładom finansowym związanym z działalnością innowacyjną. Przedstawiono udział nakładów wydatkowanych na działalność innowacyjną małych i średnich przedsiębiorstw, wskazując główne źródła ich finansowania. Określono wysokość ponoszonych środków finansowych na działalność badawczo – rozwojową w stosunku do dominujących przedsięwzięć ukierunkowanych na innowacyjność.

Część czwarta wskazuje główne cele działalności innowacyjnej. Oparta jest na wynikach badania ankietowego, przeprowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny.

dr Arkadiusz Świadek

Instytut Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw
Uniwersytet Szczeciński

TECHNOLOGIA I PRZESTRZEŃ A PROBLEM INNOWACYJNOŚCI PRZEMYSŁU W REGIONACH POLSKICH

Efektywność systemów innowacyjnych na poziomie regionalnym powinna być silnie zdeterminowana zróżnicowaniem przestrzennym i technologicznym. Do takich wniosków doszli autorzy wielu prac teoretycznych i empirycznych, choć zdecydowanie częściej publikacje obejmujące tę problematykę spotyka się w literaturze obcej. Skoro w krajach rozwiniętych czynnik geograficzny i technologiczny prowadzi do odmienności innowacyjnej między i wewnątrzregionalnej, to pojawia się pytanie czy takie zależności mają również miejsce w naszym kraju. Z tego powodu prezentowane badanie polegało na identyfikacji przestrzennych

i technologicznych konwergencji i dywergencji występujących w obszarze innowacji w ramach prowadzonej działalności przemysłowej w regionach polskich.

Hipotezą badawczą stało się twierdzenie o istotności zróżnicowania przestrzennego inter-, a także intraregionalnego, oraz technologicznego w kontekście realizowanych procesów innowacyjnych. Natomiast za cel wskazano próbę określenia czynników odpowiedzialnych za różny poziom innowacyjności poszczególnych regionów.

Badaniom poddano 16 województw, a w ich ramach 73 516 aktywnych podmiotów przemysłowych.

Uzyskane dane poddano obróbce w czterech płaszczyznach: ogólnej i szczegółowej, a każdą z nich w bezwzględnej i odsetkowej. Wstępną analizę przeprowadzono na wartościach bezwzględnych uwzględniając rzeczywistą sytuację przemysłu na rynku polskim.

Aby uniknąć w toku prowadzonych analiz błędów wynikających ze znacznej koncentracji nakładów na innowacje i przedsiębiorstw przemysłowych w kilku województwach, postanowiono nadać jednakowe rangi każdemu z regionów. Od technicznej strony polegało to na operowaniu wartościami odsetkowymi, pomijając częściowo dane bezwzględne.

Ostatnim obszarem dociekań naukowych były zidentyfikowane w postaci macierzowej wybrane dane szczegółowe, które pozwoliły na obserwowanie specyficznych dywergencji między lokalizacjami, stosowaną technologią, wielkością i szeroko rozumianą innowacyjnością przedsiębiorstw.

Analizowane przedsiębiorstwa były utworzone przed 2003 rokiem, ale jednocześnie do 2006 roku wykazywały aktywność przemysłową.

prof. US dr hab. Piotr Niedzielski
dr Wojciech Downar
mgr Katarzyna Rychlik

Katedra Efektywności Innowacji
Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług
Uniwersytet Szczeciński

INNOWACYJNOŚĆ PRZEDSIĘBIORSTW GOSPODARKI MORSKIEJ W REGIONIE ZACHODNIOPOMORSKIM – STAN OBECNY I PERSPEKTYWY ROZWOJU

Jak wynika z doświadczeń państw rozwiniętych, działania na rzecz innowacyjności mają szczególne znaczenie w regionach i dlatego zainteresowanie powyższą tematyką na tym poziomie jest bardzo ważne. Badania pokazują, iż gospodarka morska jest jednym z obszarów, który w województwie zachodniopomorskim posiada szczególny potencjał innowacyjnego rozwoju. Historycznie uwarunkowana integracja sektora morskiego z regionem, stanowi podstawę funkcjonowania wielu firm związanych z tą działalnością. Na terenie województwa działa kilka przedsiębiorstw dużych oraz wiele firm małej i średniej wielkości, których funkcjonowanie decyduje w znacznym stopniu o poziomie rozwoju regionu.

Badania poziomu innowacyjności dużych przedsiębiorstw tego sektora w regionie pokazują jednak niską świadomość w tym zakresie. Brak jest spójnych systemów zarządzania innowacjami, a działania w tym obszarze mają w większości charakter intuicyjny. Brak jest rozwiązań systemowych, począwszy od identyfikacji innowacji, poprzez procedury ich wdrażania po pomiar ich efektów. Innowacje mają charakter bierny, a innowacyjność nie jest świadomie postrzeganym celem działań. Innowacyjność nie jest integralną częścią systemu

wartości przedsiębiorstw i nie ma odzwierciedlenia zarówno w formalnych dokumentach i procedurach, jak i nieformalnych praktykach. Działania te są ponadto dość mocno zdeterminowane obowiązującymi przepisami prawa, które w dużym stopniu wyznaczają kierunki aktywności.

Wszystko wskazuje jednak na to, że firmy powyższe wykazują wysoki potencjał innowacyjny, co rokuje na poprawę sytuacji w niedalekiej przyszłości. Świadczy o tym dodatkowo wewnętrzne umiejscowienie barier działalności innowacyjnej. Wzrost innowacyjności jest realny tym bardziej, że zostały podjęte inicjatywy mające na celu podniesienie świadomości w zakresie innowacyjności, wskazanie pożądanych kierunków działań, wsparcie transferu technologii oraz rozwój współpracy pomiędzy różnymi podmiotami związanymi z branżą. Cele te mają być dodatkowo wspomagane przez mający się wytworzyć klaster morski w regionie.

dr Marzena Piotrowska-Trybull

Katedra Integracji Europejskiej i Studiów Regionalnych
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

WSPARCIE INNOWACYJNOŚCI REGIONU PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO

W dobie globalizacji i integracji międzynarodowej o konkurencyjności regionu w największym stopniu decydują istniejące zasoby wiedzy, innowacji oraz informacji. Od efektywności i sprawności, z jaką się je wytwarza, transferuje oraz użytkuje zależy pozycja konkurencyjna regionu. Istotną rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym regionów oraz poziomie ich konkurencyjności odgrywa środowisko regionalne, tworzone przez władzę samorządową, przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu oraz mieszkańców.

Władza regionalna wykorzystuje szereg instrumentów: informacyjno-promocyjnych, finansowych, administracyjno-prawnych oraz uczestniczy w powstaniu infrastruktury technicznej, ekonomicznej i społecznej, oddziałując na tempo i charakter procesów zachodzących w regionie.

W województwie kujawsko-pomorskim celem nadrzędnym sformułowanym w *Strategii rozwoju województwa* jest poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Dla realizacji tego celu samorząd regionalny podejmuje szereg działań wspierających postęp techniczny, technologiczny i organizacyjny w przedsiębiorstwach oraz aktywizujących mieszkańców regionu. W latach 2002-2005 w kujawsko-pomorskim uruchomiono kilka przedsięwzięć sprzyjających wzrostowi konkurencyjności regionu. Było to m.in. powołanie: instytucji finansujących działalność sektora MSP (Kujawsko-Pomorski Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o., Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy Sp. z o.o.), Centrum Obsługi Inwestora świadczącego kompleksowe usługi dla inwestorów oraz Centrum Transferu Technologii - pierwszego elementu planowanego Parku Technologicznego w województwie. Ponadto, jedną z ciekawszych inicjatyw jest budowa w województwie sieci szerokopasmowego dostępu do Internetu, służącej społeczności regionalnej.

dr Barbara Grzybowska

Katedra Ekonomiki Przedsiębiorstw
Wydział Nauk Ekonomicznych
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

INNOWACJE W PRZEDSIĘBIORSTWACH WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO – DOŚWIADCZENIA I PLANY²⁴

Województwo warmińsko-mazurskie należy do tych regionów w kraju, które charakteryzuje stosunkowo niski poziom aktywności gospodarczej. Przejawia się to m.in. w niskim poziomie innowacyjności przedsiębiorstw zlokalizowanych w tym województwie, co z kolei świadczy o niskiej innowacyjności regionu. Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród 321 przedsiębiorstw produkcyjnych województwa wynika, że w latach 2002-2004 zaledwie co trzecie wdrażało innowacje. Dość wyraźna jest przy tym zależność aktywności innowacyjnej (rozumianej jako wdrażanie innowacji) od wielkości jednostek – odsetek podmiotów, które taką działalność prowadziły zwiększa się z nieco ponad 27% (jednostki zatrudniające 10-49 osób) do 100% (jednostki zatrudniające ponad 999 osób). Z deklaracji badanych przedsiębiorstw wynika, że decyzje o tym, aby nie wprowadzać innowacji, podejmowały świadomie i celowo. Uzasadniając swoje postępowanie stwierdziły bowiem (56% ankietowanych), że nie było takiej potrzeby z uwagi na to, że w latach wcześniejszych wdrażały innowacje i w dalszym ciągu przynoszą im one określone korzyści. Pozostałe przyczyny niepodejmowania działań innowacyjnych to bariery wewnętrzne (26% ankietowanych) oraz bariery o charakterze zewnętrznym (18% ankietowanych).

Badane przedsiębiorstwa nie zamierzały poprzestać na dotychczasowych osiągnięciach w zakresie wdrażania innowacji. Ponad połowa (54%) zadeklarowała, że takie działania będzie realizować w przyszłości. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt, że liczba przedsiębiorstw planujących wdrażanie innowacji zwiększyła się o nieco ponad 60% w stosunku do tych, które wdrażały je w latach 2002-2004. Jednak mimo tego i tak dość duży jest odsetek przedsiębiorstw, które nie planują wprowadzania innowacji (blisko 46%).

²⁴ Opracowanie przygotowane w ramach projektu własnego samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, nr ewidencyjny 2/2.28/II/2.6/00001, pt. *Badanie przedsiębiorstw Warmii i Mazur w zakresie konkurencyjności i innowacyjności*, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

15.30-17.00 SESJA VI ZARZĄDZANIE TECHNOLOGIĄ W PRZEDSIĘBIORSTWACH

prof. dr hab. S. Kasiewicz
dr W. Rogowski

Katedra Analizy Działalności Przedsiębiorstwa
Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

CZY MOŻNA DOKONAĆ PRZEŁOMU W OCENIE OPLACALNOŚCI PROJEKTÓW W OBSZARZE IT?

Od początku informatyzacji przedsiębiorstw w świecie i w Polsce jednym z najważniejszych problemów zarządzania pionem IT, który następczą największe trudności była ocena opłacalności projektów o charakterze inwestycyjnym w obszarze IT²⁵. Naszym zdaniem postęp w tym zakresie jest nadal niewielki. Z badania przeprowadzonego w Polsce w 2006 r. na próbie banków komercyjnych wynika, że jedną z najsłabszych dziedzin działania pionu IT, niezależnie do stopnia nowoczesności modelu biznesowego działania tych banków jest ocena opłacalności projektów inwestycyjnych w obszarze IT²⁶. Skoro więc branżowi liderzy procesów transformacyjnych w Polsce oceniają go najniżej w działalności pionu IT, to w innych przedsiębiorstwach sytuacja w procesie zarządzania nie może być lepsza.

W referacie przestawi się próbę opisu ewolucji systemu zarządzania pionem IT, dotychczasowe słabości prowadzonego rachunku efektywności projektów z obszaru IT i zaproponuje się kierunki w jakim może dokonać się przełom w praktyce oceny opłacalności tego typu projektów.

Główną tezę referatu można sformułować w sposób następujący: punktem wyjścia do dokonania przełomu metodyce oceny opłacalności projektów z obszaru IT jest właściwa i pełna identyfikacja, pomiar i wycena korzyści jakie odniesie w wyniku realizacji projektu inwestycyjnego w obszarze IT.

²⁵ N.A. Mylonopoulos, G.I. Donkidas, G.M. Gioglis, *Information system investment evaluation through simulation, The case of EDI* www.eltrun.gr/papers/slov95.pdf z dnia 28.12.2006.

²⁶ M. Kasiewicz, *Kadra menedżerska w działach IT w bankach komercyjnych*. Praca niepublikowana, SGH Warszawa 2006.

dr inż. Remigiusz Kozłowski

Katedra Zarządzania Przedsiębiorstwem
Wydział Zarządzania
Uniwersytet Łódzki

ZARZĄDZANIE ROZWOJEM TECHNOLOGII W PRZEDSIĘBIORSTWACH TELEKOMUNIKACJI STACJONARNEJ

Przedsiębiorstwa telekomunikacji stacjonarnej należą do sektora zaawansowanych technologii. Posiadają one swoją specyfikę i podlegają bardzo szybkim zmianom otoczenia. Czynnikiem najsilniej oddziałującymi obecnie na te firmy to bardzo szybko rozwijające się technologie telekomunikacyjne oraz zmiany prawne.

Zmiany w otoczeniu prawnym zmierzają w kierunku liberalizacji rynku usług telekomunikacyjnych, co powoduje wzrost konkurencji. Zwiększona liczba przedsiębiorstw działających w tym sektorze sprzyja obniżaniu cen usług (które nadal należą do jednych z najwyższych na świecie!) oraz poszerzaniu i uatrakcyjnianiu oferty dla klientów zgodnie z ciągle rosnącymi ich potrzebami.

Z kolei zmiany technologiczne mają wpływ na możliwość świadczenia określonych usług oraz sposób zorganizowania samego operatora. Rozwój usług telekomunikacji mobilnej (telefonii komórkowej, sieci przywoławczej, itd.), operatorów wirtualnych (np. Tele 2) oraz telewizji kablowych oferujących oprócz szerokiej gamy kanałów telewizyjnych także połączenia głosowe i szerokopasmowy dostęp do sieci Internet powoduje ograniczenie rynku tradycyjnych produktów operatorów telekomunikacji stacjonarnej. Nadal jednak są one dostawcą infrastruktury, na bazie której świadczą swoje usługi wcześniej wymienieni operatorzy.

W tej nowej i tak naprawdę trudnej sytuacji przedsiębiorstwa telekomunikacji stacjonarnej muszą w odpowiedni sposób zarządzać rozwojem technologii wykorzystywanej w swojej działalności. Celem referatu jest przedstawienie determinant powodujących konieczność wdrażania nowych, zaawansowanych technologii oraz potencjalnych korzyści i zagrożeń związanych z zarządzaniem ich rozwojem w sektorze telekomunikacyjnym.

Referat został opracowany w oparciu o przeprowadzone badania własne, obserwacje uczestniczącą oraz analizę literatury przedmiotu w tym publikacji branżowych.

dr Joanna Wiśniewska

Instytut Ekonomiki i Organizacji Przedsiębiorstw
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Szczeciński

DETERMINANTY PROCESÓW ABSORPCJI TECHNOLOGII W BANKACH KOMERCYJNYCH W POLSCE

Zmiany technologiczne obserwowane na całym świecie, dokonywane są w różnym zakresie i odmienną intensywnością w poszczególnych krajach czy sektorach gospodarczych. W Polsce jedną z bardziej innowacyjnych dziedzin działalności jest bankowość, gdzie od 2000r obserwowany jest widoczny postęp technologiczny. W sektorze tym następuje szybki rozwój i aplikowanie nowoczesnych technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych.

Zauważyć jednak należy, iż poziom zaawansowania technologicznego banków na świecie jest zróżnicowany. Do przodujących w tym zakresie zalicza się zwykle instytucje z takich krajów jak: USA, Kanada, Japonia, Singapur oraz kraje Europy Północnej. Na taki stan wpływ mają odmienne uwarunkowania towarzyszące procesom wdrażania nowych technologii, wśród których czynniki określające możliwości absorpcyjne systemu, w jakim następuje upowszechnienie, zaliczyć można do najbardziej istotnych. Chodzi, bowiem nie tylko o kreowanie czy pozyskiwanie innowacyjnych rozwiązań, ale również o ich adaptację i odpowiednie upowszechnienie.

O wysokim poziomie nowoczesności sektora świadczy zarówno zaawansowanie technologiczne poszczególnych podmiotów, jak i poziom upowszechnienia nowoczesnej techniki w systemie. Otoczenie (zewnętrzne i wewnętrzne), a zwłaszcza jego możliwości absorpcyjne, decydują w zasadniczej mierze o sprawności funkcjonowania mechanizmów tworzenia i dyfuzji nowych technologii.

Niższy poziom rozwoju gospodarczego i technologicznego Polski jest zapewne jedną z przyczyn, które powodują iż wspomniane procesy przebiegają tu mniej sprawnie niż w krajach dobrze rozwiniętych. Znaczenie ma w tym przypadku nie tylko potencjał absorpcyjny samych banków, ale również możliwości absorbowania nowych technologii, jakie posiada cały system społeczny. Warunkiem stymulowania pożądanego zakresu zmian technologicznych w sektorze jest świadomość istniejących w tym względzie determinant oraz opracowanie i konsekwentna realizacja odpowiednich strategii prowadzących do wzrostu możliwości pozyskiwania i absorbowania najnowocześniejszych rozwiązań.

dr Michał Polasik
mgr Krzysztof Maciejewski

Katedra Zarządzania Finansami
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

ROZWÓJ RYNKU DETALICZNYCH INSTRUMENTÓW PŁATNICZYCH STOSOWANYCH W TRANSAKCJACH INTERNETOWYCH

Rozwój nowoczesnych technologii informatycznych stwarza ogromne możliwości dla podniesienia sprawności i bezpieczeństwa oraz obniżenia kosztów realizacji płatności detalicznych. Obecnie wykształcił się już odrębny rynek elektronicznych instrumentów płatniczych, na którym konkurują dwie grupy podmiotów. Pierwszą z nich są banki i współpracujący z nimi agenci rozliczeniowi kart płatniczych, natomiast drugą grupę stanowią pośrednicy spoza sektora finansowego, oferujący różnorodne innowacyjne rozwiązania teleinformatyczne.

W opracowaniu scharakteryzowano najważniejsze i najbardziej rozpowszechnione elektroniczne instrumenty płatnicze funkcjonujące w Polsce i na świecie, znajdujące zastosowanie głównie w handlu internetowym. Zestawiono instrumenty opierające się na dotychczasowych systemach rozliczeń: karty wypukłe i wirtualne, SMS Premium i linie 0700, systemy typu *pay-by-link* oraz EBPP (elektroniczną prezentację i płatność rachunków), a także instrumenty posiadające własne systemy rozliczeń, do których należą: portfele wirtualne oraz serwisy płatności e-mailowych. Instrumenty porównano ze względu na powszechność ich akceptowania przez oferentów, wygodę korzystania z nich przez klientów oraz liczbę aktywnych

posiadaczy danego instrumentu na świecie. W szczególności przedstawiono sposób realizacji płatności za pomocą poszczególnych metod z uwzględnieniem głównych zalet i wad danego rozwiązania.

Zaprezentowano rozwój handlu elektronicznego w Polsce, który w latach 2004-2006 uległ wyraźnemu przyspieszeniu. Na polskim rynku internetowym pod względem wartości obrotów zdecydowanie dominują transakcje na aukcjach internetowych pomiędzy osobami fizycznymi, co ma znaczący wpływ na stosowane metody płatności. W oparciu o badania własne i dane zewnętrzne dokonano analizy struktury płatności realizowanych w ramach handlu elektronicznego w Polsce. Wykazała ona, że na rynku polskim dominującymi metodami płatności są: zapłata przy odbiorze oraz przelewy bankowe i *pay-by-link*. Struktura ta jest diametralnie odmienna od struktury płatności na rynkach zachodnich, gdzie najczęściej wykorzystywane są karty kredytowe oraz serwisy płatności e-mailowych.

Przedstawiono także wpływ efektu sieci na rozwój i powszechność wykorzystywania poszczególnych instrumentów płatności, ze szczególnym uwzględnieniem najbardziej innowacyjnych rozwiązań, tj. systemów płatności typu *pay-by-link* oraz serwisów płatności e-mailowych. Należy oczekiwać, że znaczenie elektronicznych instrumentów płatniczych w gospodarce będzie systematycznie wzrastać na skutek rozwoju handlu elektronicznego oraz zastępowania przez te instrumenty obrotu gotówkowego.

mgr Tomasz Koźliński

Wydział Nadzoru
Departament Systemu Płatniczego
Narodowy Bank Polski
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

WSPÓLPRACA PRZEDSIĘBIORSTW Z BANKAMI W OBSZARZE SYSTEMU PŁATNICZEGO W 2006 ROKU W POLSCE – WYNIKI OGÓLNOPOLSKIEGO BADANIA ANKIETOWEGO

Polskie przedsiębiorstwa coraz bardziej wykorzystują elektroniczne systemy płatnicze w swojej działalności. Przyspieszają w ten sposób proces regulowania swoich zobowiązań oraz otrzymywania należności od innych podmiotów gospodarujących. Strategia Lizbońska oraz wymogi współczesnej konkurencji w skali europejskiej i światowej przyspieszają tę tendencję w polskich przedsiębiorstwach. Oferta bankowych usług i produktów dla przedsiębiorstw w Polsce po kilkunastu latach transformacji odpowiada już przeciętnym standardom europejskim. Nowoczesne systemy ERP i finansowo-księgowo powszechnie dostępne w średnich i dużych korporacjach wymuszają wręcz na przedsiębiorcach korzystanie z systemów *home banking* i *corporate internet banking*. Współpraca z kilkunastoma bankami i korzystanie z kart płatniczych lub wykonywanie przelewów w euro nie jest już czymś niezwykłym.

Badanie zostało przeprowadzone na grupie 752 przedsiębiorstw celowo dobranych przez Oddziały Okręgowe NBP. Badane przedsiębiorstwa to z reguły średnie i duże podmioty odgrywające istotną rolę w życiu gospodarczym danego regionu. Taki dobór nielosowy próby implikuje, że bez badania można stwierdzić, że wykorzystują one elektroniczne sposoby rozliczeń z bankiem ale już nie zawsze z kontrahentami (dostawcami i klientami). W badaniu uczestniczyły 752 przedsiębiorstwa, jednakże nie wszystkie podmioty udzielały odpowiedzi na

każde pytanie. Dokonano klasyfikacji przekrojowej ze względu na szczegółową formę prawną, rodzaj prowadzonej działalności podstawowej według PKD, rozmiar prowadzonej działalności gospodarczej, formę własności, liczbę posiadanych rachunków bankowych, liczbę współpracujących banków, wykorzystywanie internetowych kanałów sprzedaży i zapłaty, itd.

mgr Robert Klepacz

Wydziału Nadzoru
Departament Systemu Płatniczego
Narodowy Bank Polski

mgr Tomasz Koźliński

Wydział Nadzoru
Departament Systemu Płatniczego
Narodowy Bank Polski
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

mgr Damian Walczak

Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

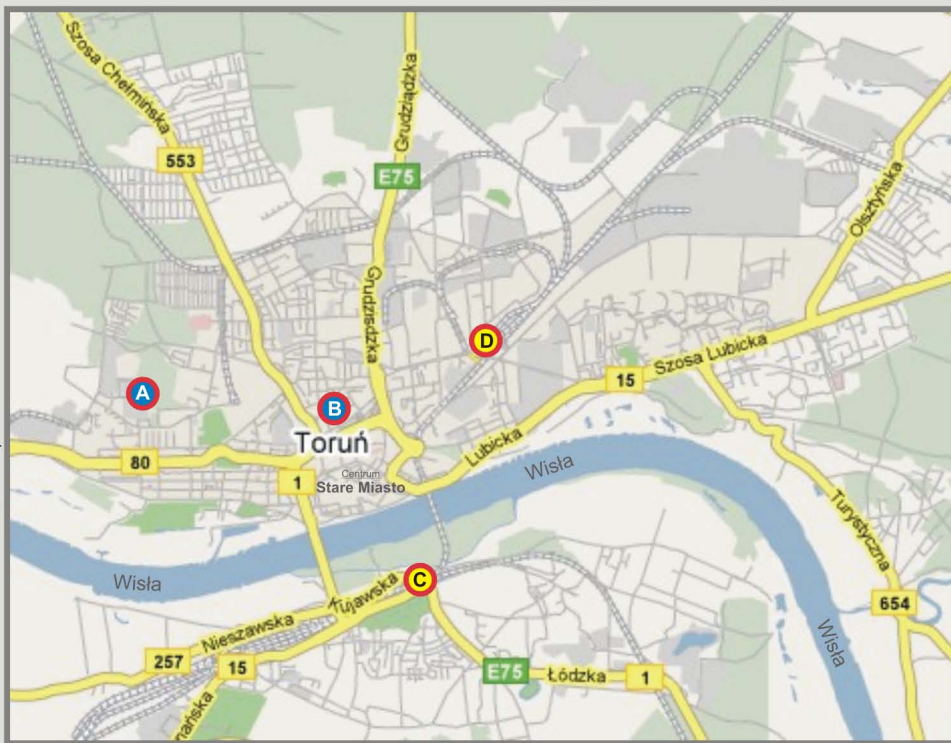
**WYKORZYSTANIE USŁUG PŁATNICZYCH PRZEZ MASOWYCH WIERZYCIELI
W POLSCE W 2006 ROKU**

Artykuł przedstawia wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród 23 masowych wierzycieli w Polsce, w większości przypadków przedsiębiorstw średniej i dużej wielkości. Podmioty te z reguły z polskim kapitałem wykorzystują wszelkie bezgotówkowe i gotówkowe formy regulowania płatności, jednakże w dalszym ciągu w pewnych podziałach proporcje pomiędzy tymi frakcjami są niekorzystne dla obrotu bezgotówkowego. Znikoma jest natomiast popularność najtańszego dla klientów i banków polecenia zapłaty, powszechnie obecnie promowanego przez banki, masowych wierzycieli, ZBP i NBP w Polsce.

Toruń

Gdańsk **1**

ok. 2 km



Bydgoszcz **80**

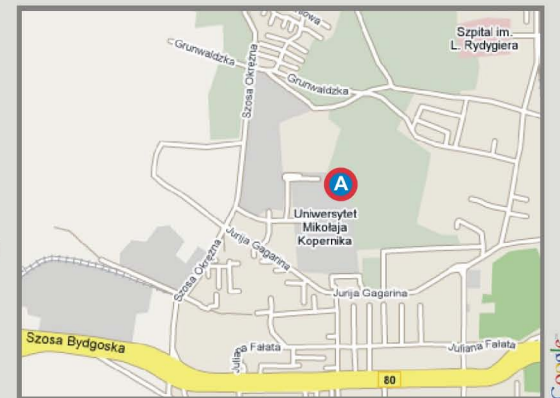
Olsztyn **15**

Warszawa **10**

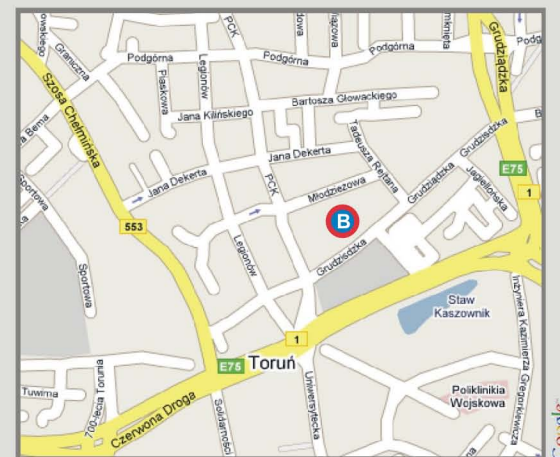
Poznań **15**

Łódź **1**

A Uniwersytet Mikołaja Kopernika
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
ul. Gagarina 13A



B Hotel "Filmar" - ul. Grudziądzka 45
tel. 056 61 94 800 (repcja)



C PKP - Dworzec Główny
w kierunku WNEiZ - autobusy linii 11 i 36
w kierunku Hotelu "Filmar" - autobusy linii 22 i 27

D PKP - Dworzec Wschodni
w kierunku WNEiZ - autobusy linii 15, 26, 34 i 40
w kierunku Hotelu "Filmar" - autobusy linii 15, 19 i 22
w kierunku Hotelu "Filmar" - tramwaj linii 2

● Numery tel. korporacji taksówkowych: 91-92, 91-94, 96-97
Koszt przejazdu z dworca: 15-20 zł



Informacje dodatkowe:

- <http://www.torun.pl>
- <http://www.hotelfilmar.pl>
- <http://www.umk.pl>
- <http://www.econ.uni.torun.pl>
- <http://www.skolar.umk.pl>